

alide

EUROOPA DEMOKRAATIDE
JA LIBERAALIDE LIIT

TEADMISTEPÕHINE EESTI – AVALIK ARVAMUS HARIDUSEST JA DIGIPÄDEVUSEST

Euroopa Parlamendi ALDE fraktsioon

Juhan Kivirähk

Aprill 2018

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
UURINGU TAUST	8
1 Valim	8
2 Teostajad	11
TULEMUSED	12
1 Hinnangud ja ootused haridusele	12
2 Haridusvalikud pärast põhikooli ja gümnaasiumi	15
3 Õppekeelest lasteaias ja üldhariduses	18
4 Digiseadmete kasutamine koolis	21
5 Hoiakud kõrghariduse ning teadus-arendustegevuse suhtes	22
5.1 Kõrghariduse rahastamine	22
5.2 Teadus-arendustegevuse rahastamine	24
6 Tuleviku töö	26
6.1 Arusaamad tulevikutöö iseloomust.....	26
6.2 Vastaja isiklik suhe tuleviku tööga	27
6.3 Kas IT-oskused või humanitaarharidus?	29
7 Hoiakud digipädevuse suhtes	30
7.1 Baashoiak suhtumises innovatsiooni	30
7.2 Huvi täiendõppe vastu.....	31
7.3 Hinnangud oskustele ja võimalustele.....	33
8 Interneti ja nutiseadmete kasutamine	35
9 Euroopa Liidu roll hariduses	37
LISAD	38
1 Lisa 1 – Vastuste tabeljaotused /Excelis/	38

SISSEJUHATUS

Eesti haridussüsteemi üldine kuvand on positiivne – alates maailma parimate hulka küündivatest PISA-uuringute tulemustest kuni selleni, et Tartu Ülikool on pärast 2004. aastat Euroopa Liiduga ühinenud 13 riigi 53 parimat teadusülikooli hulgas esikohal ning asub maailmas ülikoolide pingereas 314. kohal. Ent kuidas hinnatakse Eesti haridussüsteemi, kui on kõne all ettevalmistus eesseisvaks tundmatuks tulevikuks? Mida mõistab avalik arvamus selle paljuräägitud „tulevikutöö“ all? Milliseid valikuid sooviks avalik arvamus näha erinevates haridusastmetes, alates koolieelsetest lasteasutustest kuni akadeemilise hariduseni välja? Et nendele küsimustele pisut valgust heita, korraldasime käesoleva avaliku arvamuse küsitluse.

Muuhulgas kordasime selles küsitluses ka mõningaid 2016. aasta kevadel digipädevuse uuringu raames esitatud küsimusi, millest selgub, kuidas hindavad Eesti inimesed oma arvutioskusi ning valmisolekut digitaalses maailmas toimetulekuks.

Üldine hinnang haridussüsteemile on valdavalt positiivne: hindega „4“ või „5“ hindavad Eesti tänast haridussüsteemi enam kui pooled küsitletutest, hindega „1“ või „2“ vaid viis protsenti. Keskmiseks hinnanguks viiepallisel skaalal teeb see 3,66 palli.

Hinnang haridussüsteemile lähtudes sellest, kui hästi annab see vajalikke teadmisi ja oskusi tulevikuks, püsib hinnang endiselt kõrge, kuid on siiski veidi madalam, kui haridussüsteemile tervikuna - keskmine koondhinne on 3,37.

Kõige kõrgemaid hinnanguid pälvivad koolist saadav üldine teadmiste tase, võõrkeelte oskus ning infotehnoloogia alaseid oskused. Kuid ka kõik ülejäänud küsimustikus loetletud oskused ja teadmised saavad skaala keskmisest kõrgemaid hinnanguid. Halvaks või väga halvaks peab neid teadmisi ja oskusi vaid keskmiselt seitsmendik küsitletutest.

Vaatamata sellele, et võõrkeelte oskus ja digipädevus said koolist saadavate oskuste ja teadmiste seas kõige kõrgemaid hinnanguid, peetakse nende rohkemat ja paremat õpetamist ka kõige vajalikumaks. Võrdselt digipädevusega tähtsustakse ka koostööoskusi. Kõige vähem nimetatakse robotikat.

Küsitluses uuriti ka seda, mida soovitatakse noorel inimesel teha pärast põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamist.

Põhikooli lõpetanutele soovitatakse ligikaudu võrdselt kahte valikut: kas üldine keskharidus või kutsekeskharidus. Keskhariduse omandamise järel langeb aga soovitude kaalukauss juba selgemalt ühe valiku – ülikooli - kasuks.

Siiski on ka kutse-keskhariduse ja rakenduskõrghariduse aktsiad küllaltki kõrgel. Eestlastest vastajate seas väärtustatakse neid üldise keskhariduse ja ülikooliharidusega võrdselt.

Pikka aega on arutusel olnud, kuidas jõuda Eestis ühtse koolisüsteemini, mis paralleelühiskondade taastootmise asemel aitaks kaasa ühtse, haritud ja Eesti-meelse põlvkonna tekkele. Selle saavutamisel on avalikkuse soodsatel hoiakutel eriti oluline roll.

Koolieelse hariduse puhul on eesti- ja venekeelse elanikkonna hoiakud väga sarnased: enamik (53%) pooldab ühiseid eestikeelseid lasteaedu, ligi kolmandik aga ühiseid lasteaedu, kus venekeelsete laste jaoks on vene keelt valdavad abiõpetajad. Vaid viiendik venekeelsetest vastajatest ja kümnendik eestlastest sooviks näha eraldi eesti- ja venekeelseid lasteaedu.

Üldhariduskooli tulevikumudelite suhtes on eriarvamusi rohkem.

Eestlaste seas on, teadagi, kõige levinum seisukoht selline, et kogu üldharidus peaks olema eestikeelne (41%). Populaarsust kogub ka mitme õppekeelega kooli mudel, kus õppekeelena on kasutusel lisaks eesti ja vene keelele veel mõni rahvusvaheline keel (34%).

Seda viimast lahendust toetaks ka enamus muust rahvusest vastanuist (38%). 31 protsenti neist aga sooviks näha üldhariduse andmist ühistes koolides eraldi eesti- ja venekeelsete klassidega. Ainult eestikeelseid koole sooviks näha vaid 10 protsenti venekeelsetest vastajatest.

Koolieelse haridusega seoses tundsi küsitluses huvi ka selle vastu, kas juba lasteaias oleks vaja lastele õpetada võõrkeeli ja IT oskusi (nn. digipädevust). Kui võõrkeelte õpetamist toetasid küsitletud suure ülekaaluga (73% kindlasti või pigem toetas ja 24% oli sellele kindlasti või pigem vastu), siis IT oskuste õpetamise osas jäid ülekaalu pigem vastuhääled (52%), ehkki ka selle toetajaid oli 41 protsenti.

Üldhariduskooli tööga oli seotud ka järgmine temaatiline plokk küsimustikus, mis puudutas nutitelefoni ja muude digiseadmete kasutamist koolis. Küsitletutele esitati hindamiseks neli seisukohta, milles pakuti välja erinevaid lahendusi nutiseadmete kasutamise reguleerimiseks.

Valdavaks on arusaam, et õpilased ei või nutiseadmeid koolis kasutada omal äranägemisel ning et tunnis võib neid seadmeid kasutada vaid õppetööga seotud eesmärkidel.

Täielikku keelamist pooldab vaid veidi üle neljandiku küsitletutest, kaks kolmandikku on selle vastu. Seda, et nutitelefoni ja tahvelarvuteid võivad õpilased kasutada ainult vahetundides, pooldab üle poole küsitletutest, 40 protsenti pole sellega nõus.

Küsitluses võtsime vaatluse alla ka kaks kõrgharidusega seotud teemat: kas tasuta kõrgharidus peaks säilima ning kuidas hoida tasuta kõrghariduse saanud spetsialiste Eestis.

Kaks kolmandikku küsitletutest leiab, et kõrgharidust peaks olema ka tulevikus võimalik saada tasuta. Viiendik küsitletuist eelistaks diferentseeritud lähenemist, mille puhul tasuta võimaldataks õppida ühiskonnale olulisematel erialadel ning kümnendik pooldaks tasulist kõrgharidust, mida leevendaksid vähemkindlustatud üliõpilastele antavad toetused ja stipendiumid.

Küsitletutel tuli võtta seisukoht kahe ettepaneku suhtes:

1 – Tasuta kõrghariduse saanud spetsialistid peaksid töötama kindla aja Eestis, ennetähtaegselt Eestist lahkumise korral aga peaksid nad hariduskulud riigile tagasi maksma;

2 – Kõrgemalt tasustatavatele töökohtadele tööle saanud spetsialistid peaksid teatud perioodi jooksul osa oma hariduskuludest riigile tagasi maksma.

Kui ettepanekut, et tasuta kõrghariduse saanud peaksid töötama mingi kindla perioodi vältel Eestis, toetab enamik küsitletutest (71%), siis seda, et paremale majanduslikule järjele jõudnud kõrgkooli lõpetanud peaksid osa oma hariduskuludest riigile tagasi maksma, pooldab vaid kolmandik.

Kolm ettepanekut teadus-arendustegevuse rahastamise kohta, mis esitati küsitletavatele hinnangu andmiseks, said kõik enamiku küsitletute toetuse. 74 protsenti küsitletutest toetas teadus-arendustegevuse rahastamise tõstmist 1 protsendini SKT-st, 70 protsenti leidis, et teadus-arendustegevusse peaksid senisest enam panustama ettevõtted ning 66 protsenti toetas seisukohta, et teadus-arendustegevuse rahastamisel tuleks eelistada riigile olulisemaid valdkondi.

Neile vastajaile, kes leidsid, et teadus-arendustegevuse rahastamisel tuleks eelistada riigile olulisemaid valdkondi, esitati lahtine küsimus, milles nad võisid ise määratleda, millised need olulisemad valdkonnad võiksid olla. Ülekaalukalt tõusis esikohale meditsiini ja tervishoiu valdkond (42%), sellele järgnes IT, informaatika ja robotika (19%).

Palusime küsitletutel nii valikvastustega kui ka lahtisele küsimusele vastates määratleda, kuidas nad mõistavad tuleviku tööd.

Kõige enam seostatakse tulevikutööga seda, et tööd on võimalik teha distantsilt ning kodukontorist (88%). Üsna laialdaselt seostatakse tulevikutööga ka seda, et paljusid töid hakatakse tegema tehisintellekti ja robotite abil (70%).

64% küsitletuist leiab, et paljudes töödes hakatakse kasutama tehisintellekti ning kõige väiksem on usk sellesse, et tulevikutöö toob kaasa lühema tööaja (55%) .

Küsimusele, kas küsitletute arvates nende praegune töö säilib ka 20-30 aasta pärast, vastatakse valdavalt jaatavalt: 40 protsenti töötavatest vastajatest leiab, et sedalaadi töö, mida nad praegu teevad, säilib kindlasti ka 20-30 aasta pärast ning 34 protsenti peavad seda tõenäoliseks.

Üle 60 protsendi töötavatest küsitletutest on viimase kolme aasta jooksul oma kvalifikatsiooni tõstnud, osaledes kursustel või omandades muul viisil uusi oskusi. 39 protsenti ei ole seda teinud.

Kui paluda hinnata, kas tuleviku ühiskonna muutuvates oludes on olulisemad IT-alased oskused ja digipädevus või humanitaarharidus, siis selgub, et enamik küsitletutest peab sellist „füüsikute ja lüürikute“ vastandamist kunstlikuks. 66 protsenti leiab, et mõlemat liiki haridus tagab muutuvates oludes toimetuleku, 8 protsenti eelistab humanitaarharidusele IT oskusi ning 10 protsenti peab olulisemaks humanitaaralast ettevalmistust.

Selgitamaks välja, milline on vastaja üldine valmisolek innovatsiooni ja uute tehniliste võimaluste vastuvõtuks, paluti teha valik kahe vastandlikku suhtumist kirjeldava väite vahel.

A: Uute tehniliste võimaluste ja digiteenuste ilmumine röömustab mind, püüan neid tundma õppida ja kasutama hakata

B: uute tehniliste võimaluste ja digiteenuste areng toimub minu jaoks liiga kiiresti, tunnen, et mul napib aega ja oskusi, et uusi digitaalseid teenuseid kasutama hakata

Kindlasti või pigem peab end tüüpi A kuuluvaks 53 protsenti, tüüpi B – 44 protsenti.

Mida noorem on vastaja, seda avatumalt ta innovatsiooni ja tehnilisi uuendusi vastu võtab: 15-24 aastastest peab end tüüpi A kuuluvaks 78 protsenti, 75 aastastest ja vanematest 21 protsenti.

Selleks, et suurendada oma oskusi interneti ja digiteenuste kasutamisel, oleks täiendõppest kindlasti või pigem huvitatud 60 protsenti küsitletutest, 36 protsenti aga pigem või kindlasti mitte. Suurem on huvi sellekohase enesetäiendamise vastu nende hulgas, kes pidasid end tüüpi A kuuluvateks (75%). Neist, kes end uute tehniliste võimaluste ja digiteenuste keskkonnas nii hästi ei tunne, oleks täiendõppest huvitatud vaid 45 protsenti.

Oskuste osas e-teenuseid kasutada, oma konkurentsivõimele digioskuste seisukohalt ning oma oskustele kaitsta digiseadmete turvalisust antud hinnangute poolest ei ole kahe aasta jooksul olulisi muutusi toimunud.

Väga või pigem heaks peavad oma oskusi e-teenuste kasutamiseks ligi pooled küsitletutest (47%), konkurentsivõimet tööturul digioskuste seisukohalt 36 protsenti ning oskusi oma digiseadmete turvalisust kaitsta 33 protsenti.

Paranenud on hinnangud tööandjate valmisolekule uusi tehnoloogiaid kasutada ja töötajaid koolitada: seda peab väga või pigem heaks 41% ning keskmiseks 27% küsitletutest.

Ka interneti kasutamise näitajad on püsinud 2016 aasta tasemel, vaid kõige vanemas vanusegrupis (75 aastat ja vanemad) on internetikasutus mõnevõrra kasvanud (75-aastasest ja vanematest kasutab internetti 27 protsenti).

Kui tahvelarvutite kasutamine on püsinud samal tasemel kui kaks aastat tagasi, olles mitmes vanusegrupis koguni vähenenud, siis nutitelefoni on jätkanud oma võidukäiku, jõudes üha enam ka vanematesse vanusegruppidesse: 65-74 aastastest kasutab nutitelefoni 25 protsenti ja 75 aastastest ja vanematest 11 protsenti.

Küsitluses sisaldasid ka küsimused Euroopa Liidu haridusprogrammide olulisuse kohta.

Euroopa Liidu rolli peetakse oluliseks kõikides küsimustikus loetletud haridusalastes toetusprogrammides. Ometi leiab 78 protsenti küsitletutest, et haridusküsimused peaks olema iga liikmesriigi enda pädevuses. Euroopa Liidu suuremat rolli liikmesriikide hariduskorralduses peab vajalikuks vaid 14 protsenti küsitletutest.

UURINGU TAUST

Käesolev aruanne on koostatud Turu-uuringute AS-i poolt 4. kuni 16. aprillini 2018 läbi viidud elanikkonna küsitluse tulemuste põhjal. Aruanne on koostatud Euroopa Parlamendi ALDE fraktsiooni tellimusel ja esitatakse **Euroopa Parlamendi liikme Kaja Kallase büroole**.

Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada Eesti inimeste suhtumine haridussüsteemi ning selle võimekusse valmistada uut põlvkonda ette eesootavaks arvutiseeritud ja robotiseeritud tulevikuks ning küsida nende hinnanguid oma digipädevusele.

Aruande esimeses osas on toodud meetodika kirjeldus, teises osas küsitluse tulemused. Lisas on esitatud tulemuste tabeljaotused oluliste taustatunnuste lõikes.

1 Valim

Küsitlus viidi läbi Turu-uuringute AS igakuise omnibuss-küsitluse raames. Küsitluse läbiviimiseks kasutasid intervjuerijad tahvelarvuteid.

Omnibuss on regulaarselt (kindla ajakava järgi) läbiviidav uuring, mille üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud alates 15 aasta vanusest (kokku 1 088 840 inimest - ESA, 01.01.2017.a.).

Omnibussi planeeritud valimi suurus on **1000 vastajat**. Valim moodustatakse üldkogumi **proportsionaalse mudeli alusel**. Mudeli aluseks on piirkonnad ning asula suurus (elanike arv), mille alusel valitakse kokku 100 lähteadressi (valimipunkti). Lähteadressi valik iga piirkonna sees toimub **juhulikkuse põhimõttel** rahvastikuregistri aadressiloendite alusel.

Vastajate valikul lähteadressil rakendatakse nn „**noore mehe reeglit**“. See tähendab, et valimisse sattunud aadressil viiakse läbi intervjuu noorima kodusoleva meessoost leibkonna liikmega, kes on vanem kui 15 aastat; kui mehi kodus ei ole, siis noorima naisega. Selline meetod annab neile vastajate kategooriatele, kes tavaliselt harvemini kodus viibivad (nooremad inimesed, meesterahvad), lisatõenäosuse valimisse sattuda, muutes nii empiirilise valimi elanikkonna tegeliku soolis-vanuselise koosseisule vastavamaks.

Täiendavalt rakendatakse vastaja valikul **vanuselisi kvote** (igas valimipunktis küsitletakse mitte üle kahe inimese vanuses 50-59 ning mitte üle kahe üle 60-aastase inimese).

Lähtumine üldkogumi proportsionaalsest mudelist tagab valimi esinduslikkuse ehk võimaluse uuringu alusel tehtud järeldusi üldistada kogu Eesti vastavaealisele elanikkonnale. 1000 inimese küsitlemisel ei ületa maksimaalne viga $\pm 3,10\%$, väiksemate protsent-väärtuste puhul on viga väiksem (vt. tabel 1).

Kokku küsitleti **1007 respondenti**, **valimisealisi kodanikke** oli küsitletute seas **832**.

Tabelis 1 on toodud valimivea piirid erinevate valimi suuruste ja vastuste protsentjaotuste jaoks 95% usaldusnivool. Protsentide usalduspiirid on nähtavad ka aruande lisana esitatud Excel-tabelitest. Kui liikuda hiirega tabeli lahtrile, siis tuleb seal nähtavale statistilise vea suurus ning konkreetse protsentväärtuse usaldusvahemik.

Tabel 1 Valimivea piirid

	Vastuse proportsioon											
	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
10	30.99%	30.83%	30.36%	29.56%	28.40%	26.84%	24.79%	22.13%	18.59%	13.51%	10.57%	8.68%
20	21.91%	21.80%	21.47%	20.90%	20.08%	18.98%	17.53%	15.65%	13.15%	9.55%	7.48%	6.14%
30	17.89%	17.80%	17.53%	17.07%	16.40%	15.49%	14.31%	12.78%	10.74%	7.80%	6.10%	5.01%
40	15.49%	15.42%	15.18%	14.78%	14.20%	13.42%	12.40%	11.07%	9.30%	6.75%	5.29%	4.34%
50	13.86%	13.79%	13.58%	13.22%	12.70%	12.00%	11.09%	9.90%	8.32%	6.04%	4.73%	3.88%
60	12.65%	12.59%	12.40%	12.07%	11.60%	10.96%	10.12%	9.03%	7.59%	5.51%	4.32%	3.54%
70	11.71%	11.65%	11.48%	11.17%	10.73%	10.14%	9.37%	8.36%	7.03%	5.11%	4.00%	3.28%
80	10.96%	10.90%	10.73%	10.45%	10.04%	9.49%	8.77%	7.82%	6.57%	4.78%	3.74%	3.07%
90	10.33%	10.28%	10.12%	9.85%	9.47%	8.95%	8.26%	7.38%	6.20%	4.50%	3.52%	2.89%
100	9.80%	9.75%	9.60%	9.35%	8.98%	8.49%	7.84%	7.00%	5.88%	4.27%	3.34%	2.74%
110	9.34%	9.30%	9.15%	8.91%	8.56%	8.09%	7.47%	6.67%	5.61%	4.07%	3.19%	2.62%
120	8.95%	8.90%	8.76%	8.53%	8.20%	7.75%	7.16%	6.39%	5.37%	3.90%	3.05%	2.50%
130	8.59%	8.55%	8.42%	8.20%	7.88%	7.44%	6.88%	6.14%	5.16%	3.75%	2.93%	2.41%
150	8.00%	7.96%	7.84%	7.63%	7.33%	6.93%	6.40%	5.71%	4.80%	3.49%	2.73%	2.24%
200	6.93%	6.89%	6.79%	6.61%	6.35%	6.00%	5.54%	4.95%	4.16%	3.02%	2.36%	1.94%
300	5.66%	5.63%	5.54%	5.40%	5.18%	4.90%	4.53%	4.04%	3.39%	2.47%	1.93%	1.58%
500	4.38%	4.36%	4.29%	4.18%	4.02%	3.79%	3.51%	3.13%	2.63%	1.91%	1.49%	1.23%
750	3.58%	3.56%	3.50%	3.41%	3.28%	3.10%	2.86%	2.55%	2.15%	1.56%	1.22%	1.00%
1 000	3.10%	3.08%	3.03%	2.95%	2.84%	2.68%	2.48%	2.21%	1.86%	1.35%	1.06%	0.87%
1 500	2.53%	2.52%	2.48%	2.41%	2.32%	2.19%	2.02%	1.81%	1.52%	1.10%	0.86%	0.71%

Uuringutulemuste töötlemiseks kasutati andmetöötluspaketti IBM SPSS Statistics for Windows 22.0.

Küsitluse tulemusel saadud andmekogumi väiksemad erinevused elanikkonna sotsiaal-demograafilistest taustatunnustest kaaluti elanikkonna tegeliku mudeliga vastavusse (vt. Tabel 2).

Meeste ja naiste osakaalu tuli kaalumiseks korrigeerida 3,7 protsendi võrra.

Lõppvalimis tuli viie protsendi võrra väiksemaks kaaluda 50-64 aastaste osakaalu, 75 aastaste ja vanemate gruppi tuli suurendada kolme protsendi võrra, ülejäänud vanusegruppide osakaalude muutused jäid alla kahe protsendi.

Eestlaste ja teiste rahvuste osakaalu valimis tuli muuta veidi enam kui kolme protsendi võrra.

Tabel 2 Vastanute sotsiaaldemograafiline profiil /N=1007/

TAUSTANDMED	KAALUMATA	KAALUTUD
SUGU		
Mees	49,8%	46,1%
Naine	50,2%	53,9%
VANUS		
15 – 24	10,5%	11,9%
25 – 34	15,9%	17,4%
35 – 49	23,8%	24,3%
50 – 64	28,3%	23,4%
65 – 74	12,7%	11,7%
75 +	8,7%	11,4%
HARIDUS		
Alg- või põhiharidus	13,4%	14,6%
Kesk- v. kesk-eriharidus	58,1%	57,8%
Kõrgharidus	28,5%	27,6%
RAHVUS		
Eesti	71,0%	67,8%
Muu	29,0%	32,2%
KODAKONDSUS		
Eesti	86,3%	82,9%
Muu	13,7%	17,1%
REGIOON		
Tallinn	32,8%	32,5%
Põhja-Eesti	16,2%	15,8%
Ida-Virumaa	10,7%	11,0%
Lääne-Eesti	10,9%	11,6%
Kesk-Eesti	7,1%	7,3%
Lõuna-Eesti	22,3%	21,8%
LINN/ MAA		
Linn	68,8%	68,7%
Maa	31,2%	31,3%

2 Teostajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

Aruanne, projekti juhtimine:

Juhan Kivirähk

Valim/Küsitlustöö koordineerimine:

Kristel Merusk,

Kaja Södor

Roman Vjazemski

Andmetöötlus ja tabelid:

Juhan Kivirähk

Tellijapoolne kontaktisik:

Irina Talviste

Kontaktandmed:

- Üldtelefon: 585 29 700
- E-post: post@туру-uuringute.ee
- Kodulehekülg: www.turu-uuringute.ee
- Aadress: Pärnu mnt. 102 (A-korpus), 11 312 Tallinn

Uuringujuhi kontaktandmed:

- Telefon: 55 15 200
- E-post: juhan@туру-uuringute.ee

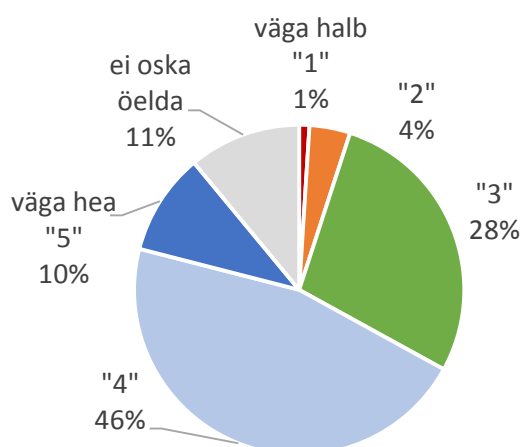
TULEMUSED

1 Hinnangud ja ootused haridusele

Küsitluses paluti anda hinnang Eesti tänasele haridussüsteemile tervikuna, üldhariduses pakutavatele teadmistele ja oskustele ning praeguse haridussüsteemi vastavusele tuleviku vajadustele.

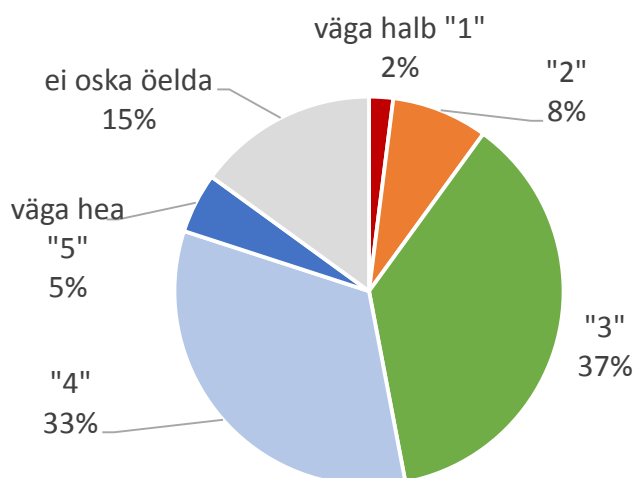
Üldine hinnang haridussüsteemile on valdavalt positiivne: hindegga „4“ või „5“ hindavad Eesti tänast haridussüsteemi enam kui pooled küsitletutest, hindegga „1“ või „2“ vaid viis protsenti. Keskmiseks hinnanguks viiepallisel skaalal annab see **3,66 palli** (Joonis 1).

Joonis 1 – Üldine hinnang tänasele haridussüsteemile /% vastajatest, N=1007/

Kui aga paluda anda hinnang haridussüsteemile, pidades silmas seda, kui hästi annab see vajalikke teadmisi ja oskusi tulevikuks, püsib hinnang endiselt kõrge, kuid on siiski veidi madalam, kui haridussüsteemile antud keskmine koondhinne – **3,37** (Joonis 2).

Joonis 2 – Kui hästi annab haridussüsteem noortele vajalikke teadmisi ja oskusi tulevikuks? /% vastajatest, N=1007/

Palusime küsitluses hinnata, kui heal tasemel saavad õpilased koolis erinevaid teadmisi ja oskusi üldise keskhariduse raames. Tulemused on esitatud tabelis 3.

Tabel 3 – Hinnangud üldisest keskharidusest saadavatele teadmistele ja oskustele /kõik vastajad, N=1007/

	KESKMINE	HEA „5“ + „4“	HALB „1“ + „2“
Võõrkeelte oskus	4,06	72%	3%
IT/digitaalsed oskused	3,97	65%	3%
Üldine teadmiste tase	3,79	62%	4%
Sotsiaalsed oskused (suhtlemine, koostöö)	3,39	39%	12%
Kohanemisvõime, enese- täiendamine	3,37	40%	12%
Aktiivne eluhoiak, ette- võtlikkus	3,34	40%	14%
Loovus, kriitiline mõtlemine	3,30	37%	15%
Teadmised ühiskonna toimimisest	3,29	36%	13%
Iseseisva töö oskused	3,25	35%	17%
Teadmised majandusest	3,24	32%	15%

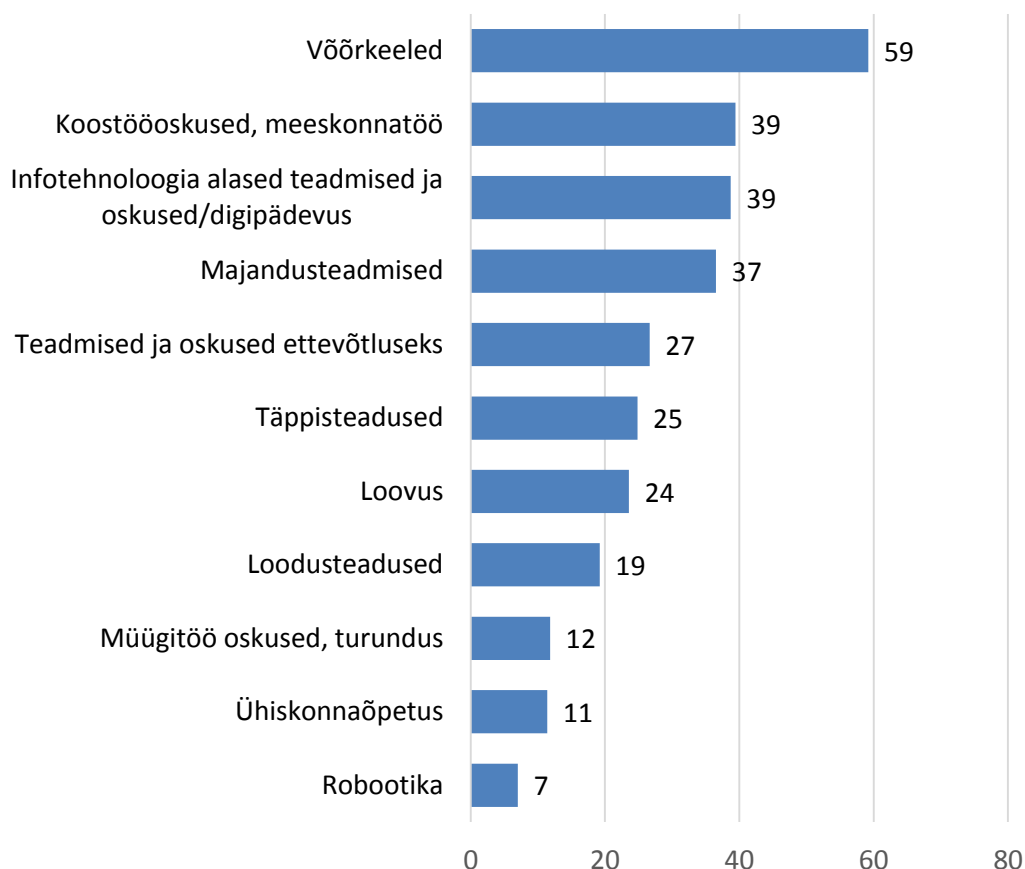
Kui koolist saadavat üldist teadmiste taset, võõrkeelte oskust ning infotehnoloogia alaseid oskusi hinnatakse väga kõrgelt, siis ülejäänud küsimustikus loetletud oskusi ja teadmisi hinnatakse mõnevõrra madalamalt, ehkki needki saavad skaala keskmisest kõrgemaid hinnanguid. Halvaks või väga halvaks peab neid teadmisi ja oskusi siiski vaid keskmiselt seitsmendik küsitletutest.

Mõnevõrra kriitilisemaid hinnanguid üldisest keskharidusest saadavatele teadmistele ja oskustele annavad kõrgharidusega vastajad ning ettevõtjad-juhid-tippspetsialistid. Kõige madalamad keskmised hinded pärivad viimaste poolt teadmised majandusest, iseseisva töö ja probleemide lahendamise oskused ning loovus ja kriitiline mõtlemine.

Seevastu õpilased ja üliõpilased annavad nii haridussüsteemile tervikuna kui ka üldharidusest saadavatele teadmistele ja oskustele keskmisest oluliselt kõrgemaid hinnanguid. Vaid kaht kõige kõrgema üldhinnangu pärvinud valdkonda – võõrkeelte oskust ning IT alaseid oskusi – hindavad õpilased üldkeskmisega võrdsel või sellest isegi madalamal tasemel.

Vaatamata sellele, et võõrkeelte oskus ja digipädevus said koolist saadavate oskuste ja teadmiste seas kõige kõrgemaid hinnanguid, peetakse nende rohkemat ja paremat õpetamist siiski kõige vajalikumaks. Küsimusele „Milliseid õppeaineid või oskusi peaks kool senisest enam ja paremini õpetama, tagamaks noorte hakkamasaamist tuleviku töökohtadel?“ sai vastuseks valida kolm etteantud üheteistkümnest vastusevariandist (vt. [Joonis 3](#)).

Joonis 3 – Milliseid õppeaineid või oskusi peaks kool senisest rohkem ja paremini õpetama? /% vastajatest, N=1007/

Kõige olulisemaks peetakse võõrkeelte oskust ning võrdselt digipädevusega ka koostööoskusi. Kõige vähem nimetatakse robotikat.

Muude vastusevariantidena pakkusid vastajad omalt poolt oskusi elus hakkama saamiseks (5 vastust), suhtlemisoskust (3 vastust), praktilisi oskusi mingi töö tegemiseks (3), juurateadmisi (2) ja eesti keele oskust (2).

Kõrgharidusega vastajad tähtsustava keskmisest enam IT-alaseid teadmisi ja oskusi (43%), täppisteadusi (31%) ja loovust (30%). Ettevõtjad-juhid-tippspetsialistid peavad aga keskmisest olulisemaks õpetada rohkem ettevõtluse alaseid teadmisi ja oskusi (34%).

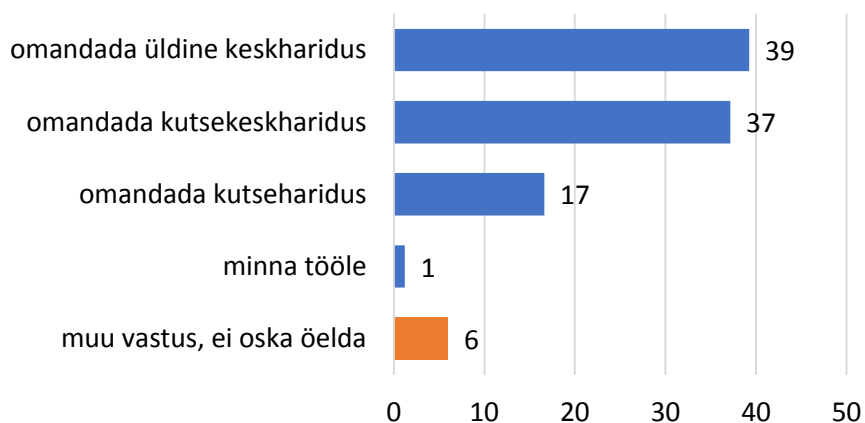
Õpilased ja õliõpilased aga peavad võõrkeelte (62%) järel keskmisest märksa olulisemaks IT alaseid teadmisi ja oskusi (53%).

2 Haridusvalikud pärast põhikooli ja gümnaasiumi

Küsitletavatelt küsiti, mida nad soovitsid noorel inimesel teha pärast põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamist. Ehkki paljud leidsid, et see sõltub ju konkreetsest inimesest ja tema võimetest, kujunes välja ka üldisem eelistuste pingerida selle kohta, millist haridus- või elutee jätku noortele soovitataks.

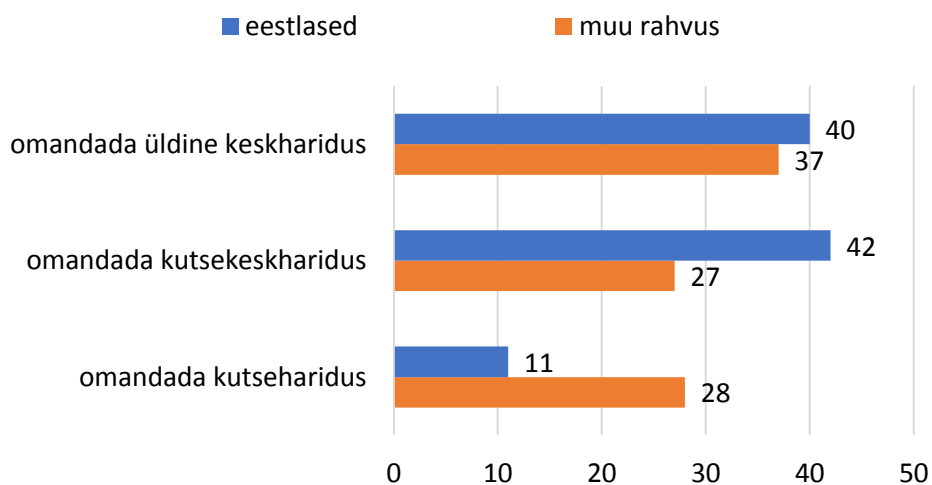
Põhikooli lõpetanute puhul antakse soovitusi üldise keskkhariduse ja kutsekeskhariduse omandamiseks peaaegu võrdselt (vt. [Joonis 4](#)).

Joonis 4 – Mida soovitaksite tänapäeva noorele inimesele, kes on lõpetanud põhikooli? /% vastajatest, N=1007/

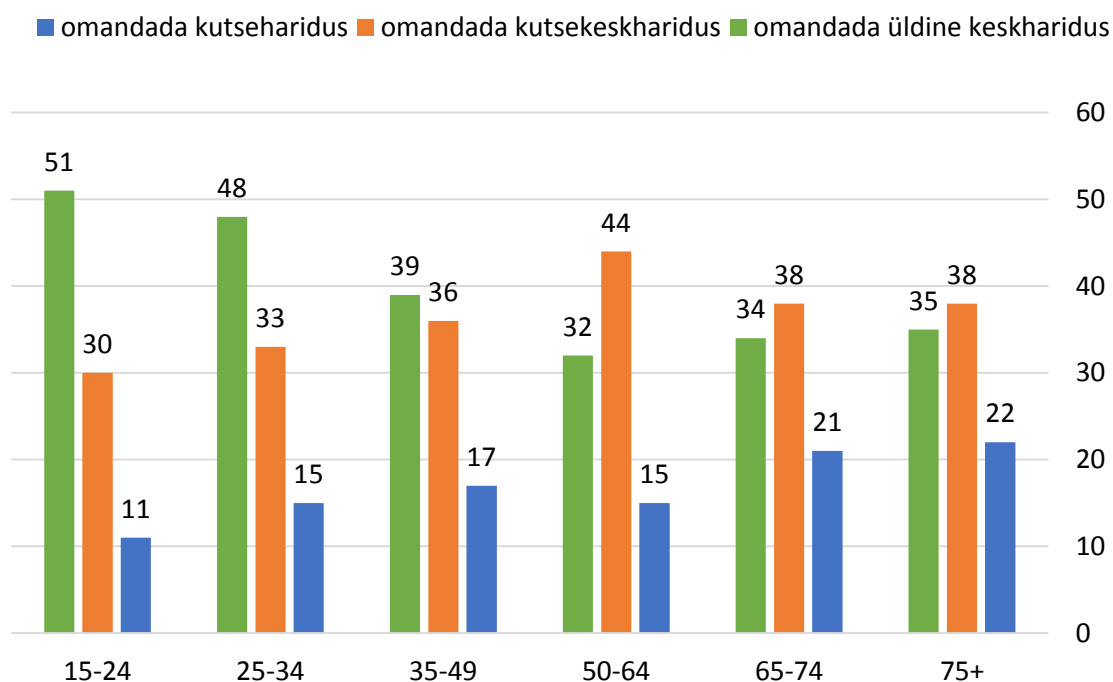
Eestlastest vastanute seas on üldise keskkhariduse (40%) ja kutsekeskhariduse (42%) soovitamise osakaal ligikaudu võrdne; muust rahvusest vastanute puhul on üldine keskkharidus esikohal (37%) ning kutsekeskhariduse (27%) ja tavalise kutsehariduse (28%) soovitajaid võrdselt (vt. [Joonis 4.1](#)).

Joonis 4.1 – Mida soovitaksite tänapäeva noorele inimesele, kes on lõpetanud põhikooli? /% vastajatest rahvuse lõikes, N=1007/

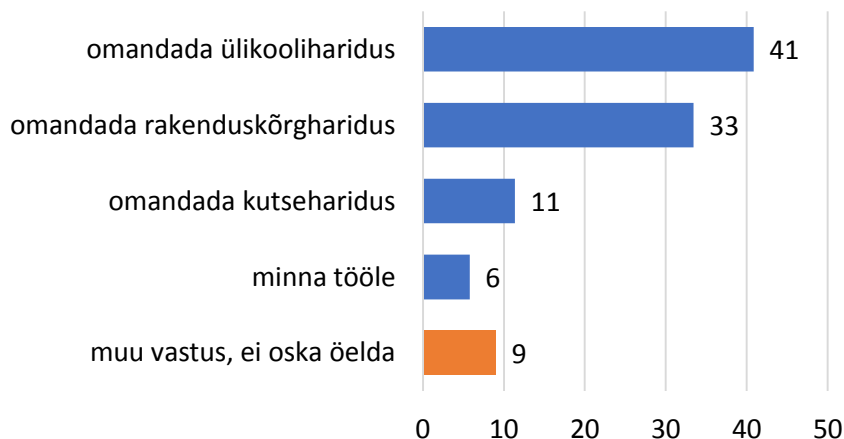
Erinevate vanusegruppide arvamus selles küsimuses on erinevad. Kui alla 35 aastaste vastanute eelistus langeb selgelt üldise keskhariduse kasuks (15-24 aastastest 51% ja 25-34 aastastest 48%), siis alates 50 aasta vanusest saab vastajate seas eelistatumaks kutsekeskhariduse valik (50-64 aastastest 44%). Õpilaste ja üliõpilaste seas langeb eelistus selgelt üldise keskhariduse kasuks (53%) (vt. [Joonis 4](#)).

Joonis 4.2 – Mida soovitaksite tänapäeva noorele inimesele, kes on lõpetanud põhikooli? /% vastajatest vanusegruppide lõikes, N=1007/

Keskhariduse omandamise järel langeb aga soovitude kaalukauss juba selgemalt ühe valiku – ülikooli - kasuks. Seda peab sobivaimaks valikuks 41% küsitletutest, rakenduskõrgharidust soovitab 33 protsenti. (vt. [Joonis 5](#))

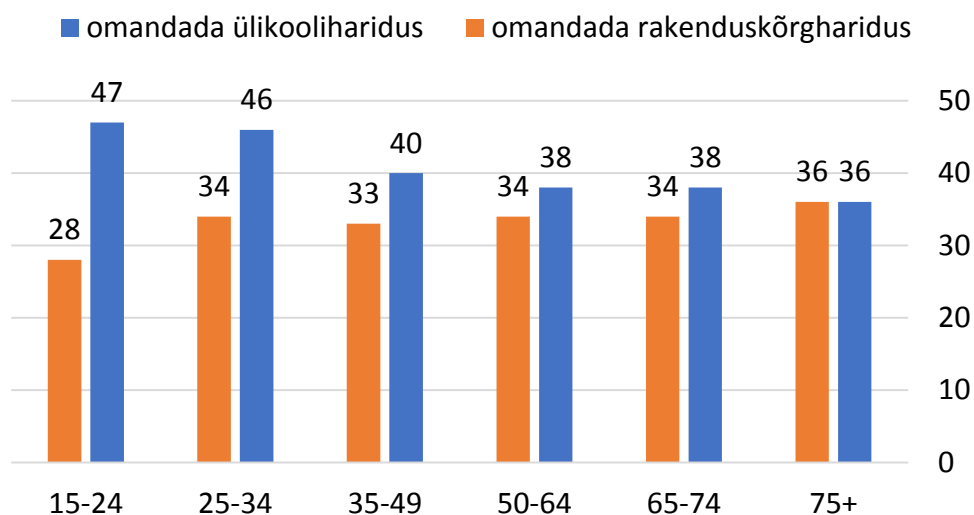
Joonis 5 – Mida soovitaksite tänapäeva noorele inimesele, kes on lõpetanud keskkooli/gümnaasiumi? /% vastajatest, N=1007/

Taas näeme teatud erinevust eestlaste ja muust rahvusest vastanute eelistustes: kui eestlaste seas on ülikoolihariduse (39%) ja rakenduskõrghariduse (37%) soovimine ligikaudu võrdne, siis muust rahvusest vastajad peavad gümnaasiumilõpetaja peamiseks valikuks ülikooli (45%) ning rakenduskõrgkooli soovitab vaid 26 protsenti.

Vanusegruppide lõikes domineerib ülikoolihariduse soovimine kuni 49 eluaastani, alates 50 aastast aga on ülikoolihariduse ja rakenduskõrghariduse soovitajaid ligikaudu ühepalju (vt. [Joonis 5.1](#)).

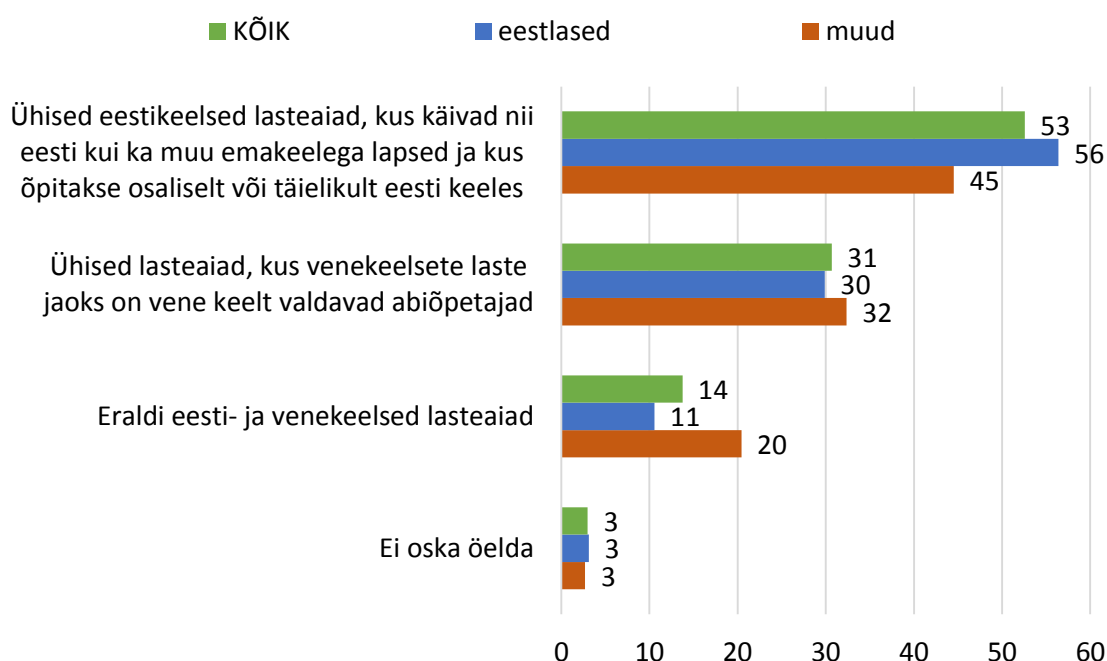
Joonis 5.1 – Mida soovitaksite tänapäeva noorele inimesele, kes on lõpetanud keskkooli/gümnaasiumi? /% vastajatest vanusegruppide lõikes, N=1007/

3 Õppekeelest lasteaias ja üldhariduses

Eestis on nõukogude aegse pärandina tänini säilinud kaks erikeelset haridussüsteemi: eesti- ja venekeelsed koolid ja lasteaiad. Käesolevas küsitluses puudutasime ka seda teemat, küsides, millisena sooviksid vastajad näha tulevikus koolieelset haridust ja üldhariduskooli. Üsna ootuspäraselt on selle teema suhtes suuri erinevusi eestlaste ja muust rahvusest vastajate hoiakutes.

Joonis 6 – Millisena soovite Teie näha Eesti koolieelset haridust (lasteaedu) tulevikus? /% vastajatest, N=1007/

Koolieelse hariduse puhul ei ole erinevused tegelikult kuigi suured: nii eestlaste kui ka muust rahvusest vastajate seas saab enim toetust esimene seisukoht, mille kohaselt lasteaiad peaks olema valdavalt eestikeelsed ka muu emakeelega laste jaoks. Eestlaste seas toetab sellist lahendust selge enamus (56%), kuid ka muust rahvusest vastajate seas saab see suurima toetuse (45%). Kõige vähem toetavad ühiseid eestikeelseid lasteaedu määratlemata kodakondsusega vastajad (31 protsenti).

Ühistel lasteaedadel, kus venekeelsete laste jaoks on seda keelt valdavad abiõpetajad, toetab nii eestlastest kui ka muudest rahvustest vastajaist võrdselt ligi kolmandik (määratlemata kodakondsusega vastajaist 42 protsenti).

Eraldi eesti- ja venekeelsete lasteaedade säilimise poolt on aga viiendik muust rahvusest vastajaist ning vaid 11 protsenti eestlastest.

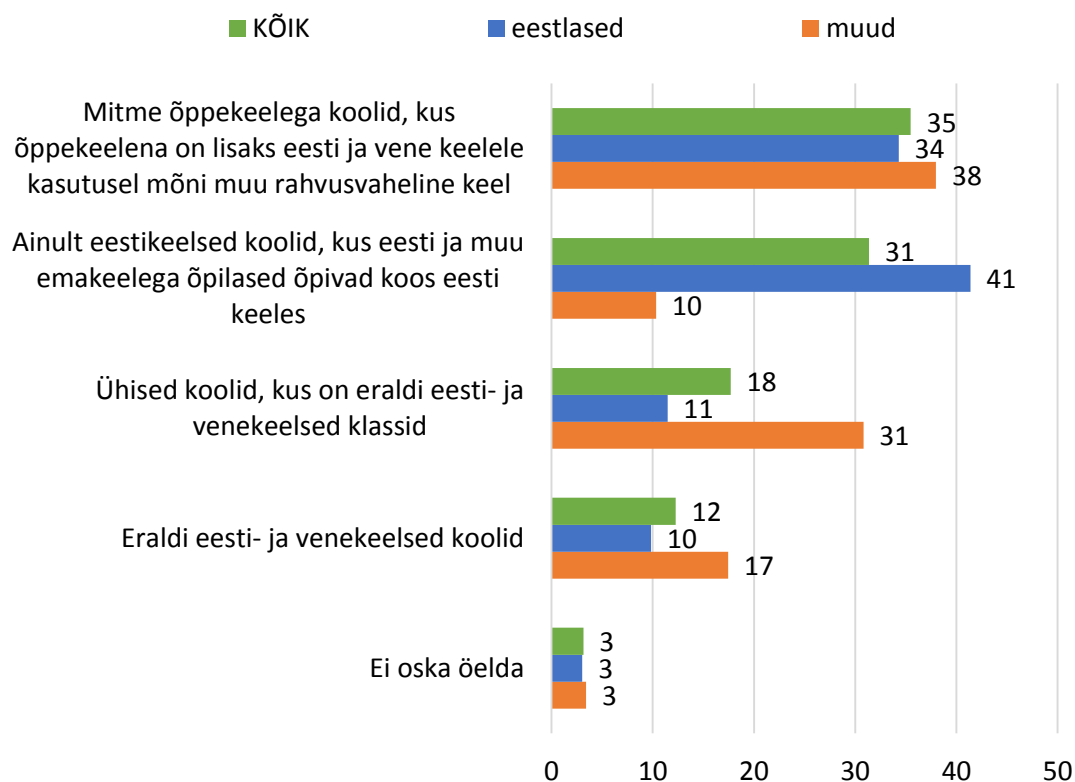
Üldhariduskooli tulevikumudelite suhtes on eriarvamusi rohkem.

Eestlaste seas on, teadagi, kõige levinum seisukoht selline, et kogu üldharidus peaks olema eestikeelne (41%). Populaarsust kogub ka mitme õppekeelega koolide mudel, kus õppekeelena on kasutusel lisaks eesti ja vene keelele veel mõni rahvusvaheline keel (34%).

Seda viimast lahendust toetaks ka enamus muust rahvusest vastanuist (38%). 31 protsenti neist aga sooviks näha üldhariduse andmist ühistes koolides eraldi eesti- ja venekeelsete klassidega (vt [Joonis 7](#)).

Joonis 7 – Millisena soovite Teie näha Eesti üldhariduskooli tulevikus?

/% vastajatest, N=1007/

Kõige suurema toetuse pälvib mitme õppekeelega koolide mudel 25-34 aastaste (50%) ja 15-24 aastaste (40%) vastanute seas.

Keskmisest suurem on toetus mitme õppekeelega koolidele või siis ühistele koolidele eraldi eesti- ja venekeelsete klassidega nende mitte-eestlaste seas, kelle eesti keele oskus on kehvapoolne või puudub üldse.

Ka neist mitte-eestlastest, kes valdavad vabalt eesti keelt, pooldab ainult eestikeelseid koole vähemus (vt. [Tabel 4](#)).

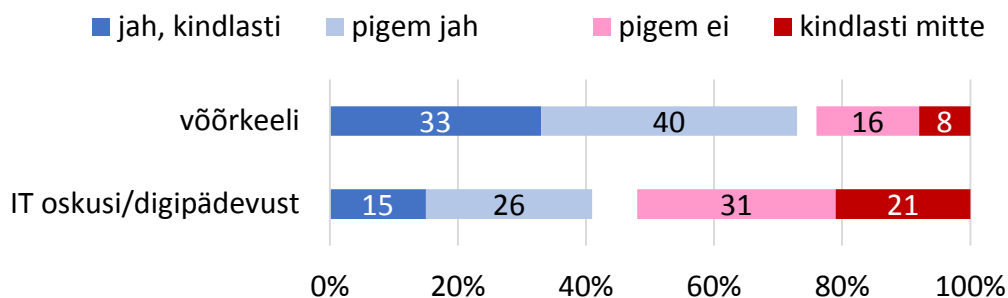
Tabel 4 – Millisena soovite näha Eesti üldhariduse koolisüsteemi

/vastajad, kelle peamine suhtluskeel pole eesti keel N=292/

	Valdab vabalt	Saab aru, veidi räägib	Veidi saab aru, ei räägi	Ei valda üldse
Mitme õppekeelega koolid	34%	38%	42%	42%
Ühised koolid eraldi klassidega	30%	30%	32%	34%
Eraldi eesti- ja venekeelsed koolid	22%	20%	13%	15%
Ainult eestikeelsed koolid	13%	10%	5%	6%

Koolieelse haridusega seoses tundsiime küsitluses huvi ka selle vastu, kas juba lasteaias oleks vaja lastele õpetada võõrkeeli ja IT oskusi (nn. digipädevust). Kui võõrkeelte õpetamist toetasid küsitletud suure ülekaaluga (73% kindlasti või pigem toetas ja 24% oli sellele kindlasti või pigem vastu), siis IT oskuste õpetamise osas jäid ülekaalu pigem vastuhääled, ehkki ka selle toetajaid oli rohkesti (vt. Joonis 8).

Joonis 8 – Kas koolieelses hariduses/ lasteaedades on vaja lastele õpetada ...
 /% vastajatest, N=1007/

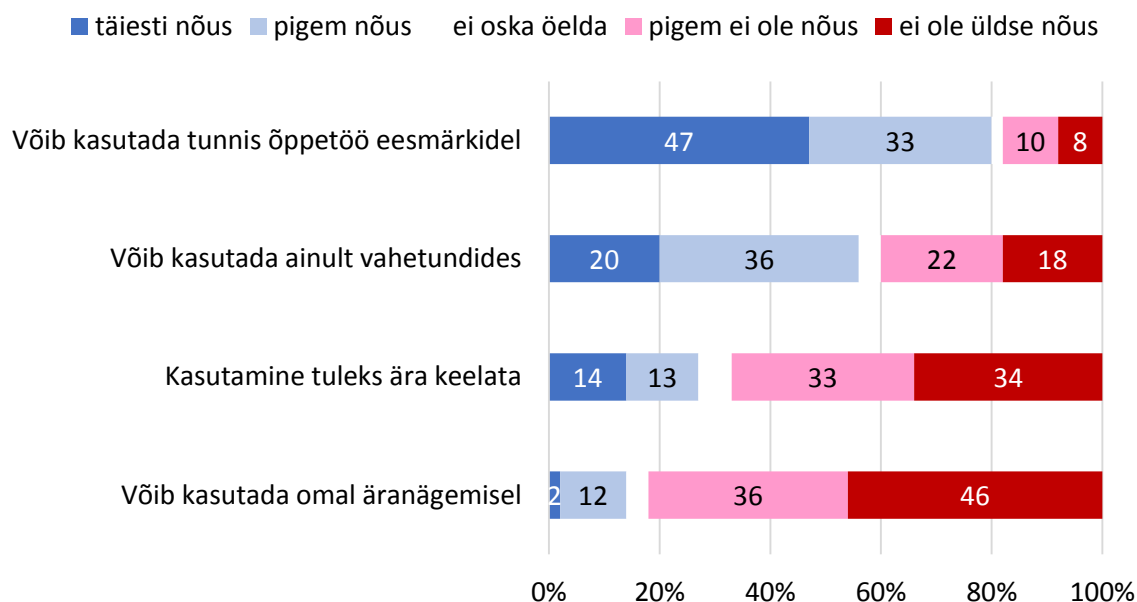
On üsna tähelepanuväärne, et lasteaedades IT oskuste ja digipädevuse õpetamist toetavad rohkem need vastajad, kes ise internetti ei kasuta (44%) ning vähem igapäevased internetikasutajad (39%). Küllap on viimastele paremini teada need ohud, mis hea digipädevusega lasteaialapsi virtuaalmaailmas võivad varitseda ...

4 Digiseadmete kasutamine koolis

Üldhariduskooli tööga oli seotud ka järgmine temaatiline plokk küsimustikus, mis puudutas nutitelefoni ja muude digiseadmete kasutamist koolis. See probleem ei puuduta mõistagi vaid üldharidust – ka kõrgkoolides kurdavad paljud õppejõud selle üle, et üliõpilaste tähelepanu loengus on pööratud rohkem nutitelefoni kui loengut pidavale lektorile.

Küsitlutele esitati hindamiseks neli seisukohta, milles pakuti välja erinevaid lahendusi nutiseadmete kasutamise reguleerimiseks ning vastajad pidid oma suhtumist neisse seisukohtadesse väljendama skaalal: *täiesti nõus*, *pigem nõus*, *pigem ei ole nõus*, *ei ole üldse nõus*. Mõistagi sai vastamisest ka loobuda, vastates „ei oska öelda“.

Joonis 9 – Milline on Teie suhtumine nutitelefoni ja muude digiseadmete kasutamisse koolis? /% vastajatest, N=1007/

Valdavaks on arusaam, et õpilased ei või nutiseadmeid koolis kasutada omal äranägemisel ning et tunnis võib neid seadmeid kasutada vaid õppetöoga seotud eesmärkidel.

Täielikku keelamist pooldab vaid veidi üle neljandiku küsitluteest, kaks kolmandikku on selle vastu.

Seda, et nutitelefone ja tahvelarvuteid võivad õpilased kasutada ainult vahetundides, pooldab üle poole küsitluteest, 40 protsenti pole sellega nõus.

Üldisest arvamusel erinevad ootuspäraselt õpilaste ja üliõpilaste seisukohad. Neist leiab tervelt 48 protsenti, et nutitelefone ja digiseadmeid võiks kasutada omal äranägemisel (53% siiski sellega ei nõustu). Nutiseadmete kasutamise keelamisega ei ole aga nõus 91% õppuritest.

5 Hoiakud kõrghariduse ning teadus-arendustegevuse suhtes

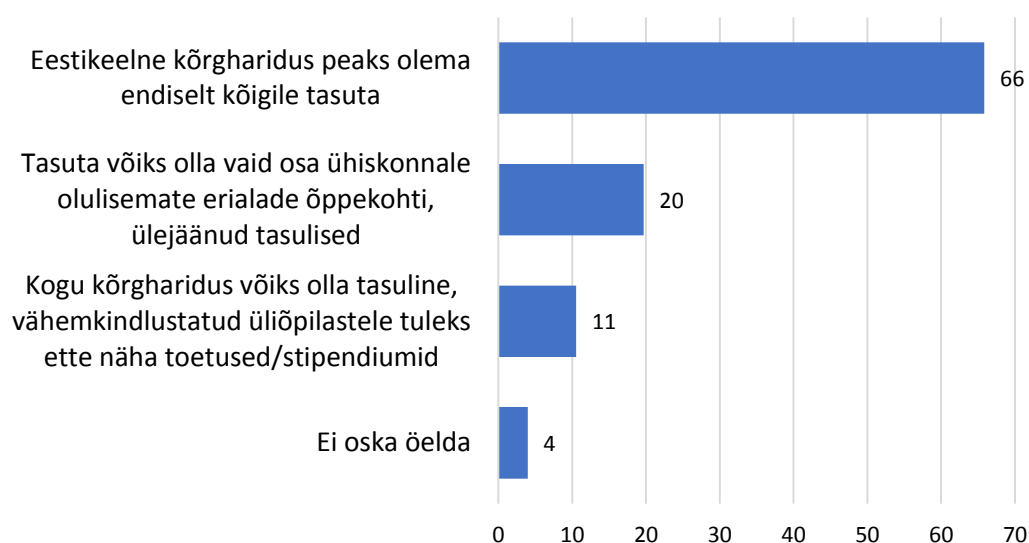
5.1 Kõrghariduse rahastamine

Aasta pärast toimuvate riigikogu valimiste eel on olulise teemana päevakorda tõusnud kõrghariduse ja teaduse rahastamise küsimused.

Küsitluses võtsime vaatluse alla kaks kõrgharidusega seotud küsimust: kas tasuta kõrgharidus peaks säilima ning kuidas hoida tasuta kõrghariduse saanud spetsialiste Eestis.

Joonis 10 – Kuidas peaks kõrghariduse omandamine edaspidi toimuma?

/% vastajatest, N=1007/

Kord juba võimaldatud tasuta hüvedest ei soovi avalikkus loomulikult loobuda – kaks kolmandikku küsitletutest leiab, et kõrgharidust peaks olema ka tulevikus võimalik saada tasuta. Viiendik küsitletuist eelistaks diferentseeritud lähenemist, mille puhul tasuta võimaldataks õppida ühiskonnale olulisematel erialadel ning kümnendik pooldaks tasulist kõrgharidust, mida leevendaksid vähemkindlustatud üliõpilastele antavad toetused ja stipendiumid.

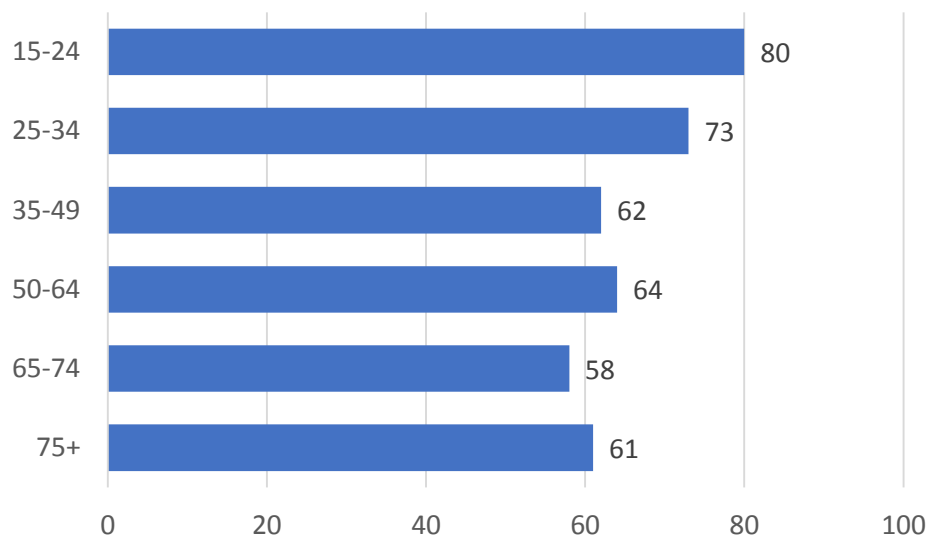
Eriti jõuliselt toetavad tasuta kõrghariduse säilimist nooremad vastajad, kellel selle hariduse omandamine kas alles ees seisab või juba käsil on. 15-24 aastastest pooldab tasuta kõrghariduse säilimist 80 protsenti, 25-34 aastastest 73 protsenti (vt. [Joonis 10.1](#)).

Õpilastest ja üliõpilastest toetab tasuta kõrghariduse säilimist 90 protsenti.

Ka 71 protsenti lastega perede liikmetest toetab tasuta kõrgharidust, seejuures kolme ja enama lapsega peredest 78 protsenti.

Joonis 10.1 – Toetus tasuta kõrghariduse säilimisele vanusegruppide lõikes

/% vastajatest, N=1007/

Testisime küsitluses suhtumist kahte ettepanekusse, kuidas vältida seda, et Eesti maksumaksja raha eest saadud kõrgharidusega inimesed oma teadmisi ja oskusi hoopis mõnes teises riigis hakkavad rakendama.

Küsitletutel tuli võtta seisukoht kahe ettepaneku suhtes:

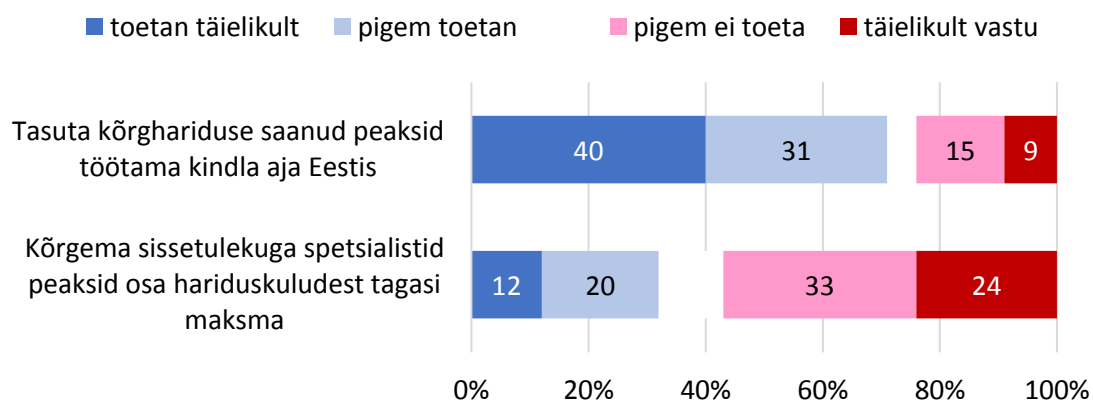
1 – Tasuta kõrghariduse saanud spetsialistid peaksid töötama kindla aja Eestis, ennetähtaegselt Eestis lahkumise korral aga peaksid nad hariduskulud riigile tagasi maksma;

2 – Kõrgemalt tasustatavatele töökohtadele tööle saanud spetsialistid peaksid teatud perioodi jooksul osa oma hariduskuludest riigile tagasi maksma.

Kui ettepanekut, et tasuta kõrghariduse saanud peaksid töötama mingi kindla perioodi vältel Eestis, toetab enamik küsitletutest, siis nn. Briti mudelit, mille puhul paremale majanduslikule järjele jõudnud kõrgkooli lõpetanud peaksid osa oma hariduskuludest riigile tagasi maksma, pooldab vaid kolmandik (vt. [Joonis 11](#)).

Joonis 11 – Milline on Teie suhtumine järgmistesse ettepanekutesse?

/% vastajatest, N=1007/

Kohustuslikku Eestis töötamise perioodi toetavad keskmisest vähem nooremad vastajad (15-24 aastastest 52% ja 25-34 aastastest 55%), kuid siiski enamik neist.

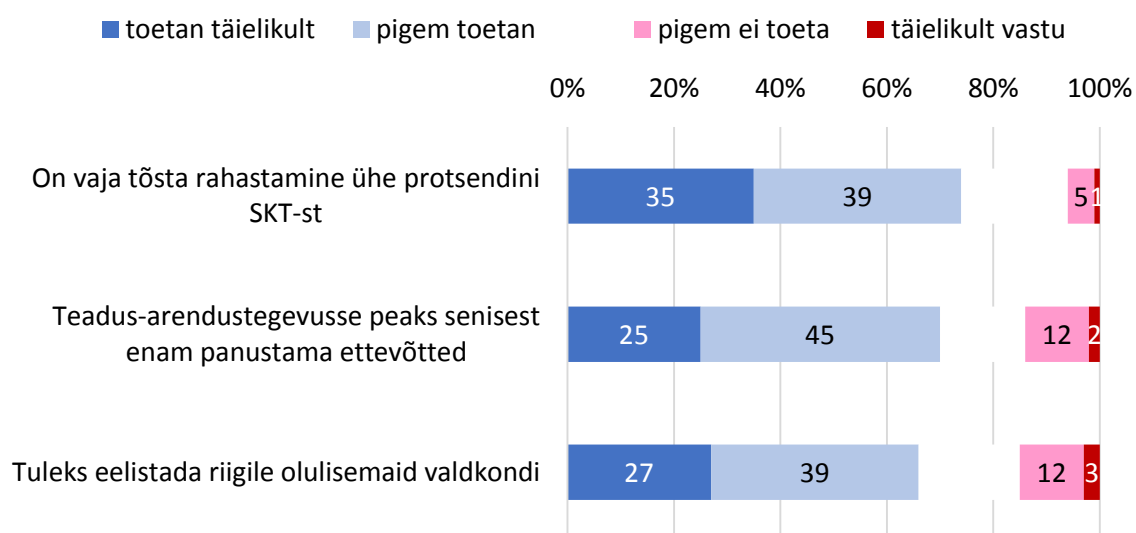
Osa haridusekulude tagastamist kõrgema sissetulekuga spetsialistide poolt toetab keskmisest pisut enam 50-74 aastased vastajad (37-39 protsenti), kuid ka nende seas jääb ülekaal selle seisukoha vastastele.

5.2 Teadus-arendustegevuse rahastamine

Kolm ettepanekut teadus-arendustegevuse rahastamise kohta, mis esitati küsitletavatele hinnangu andmiseks, said kõik enamiku küsitletute toetuse.

Joonis 12 – Milline on Teie suhtumine järgmistesse ettepanekutesse?

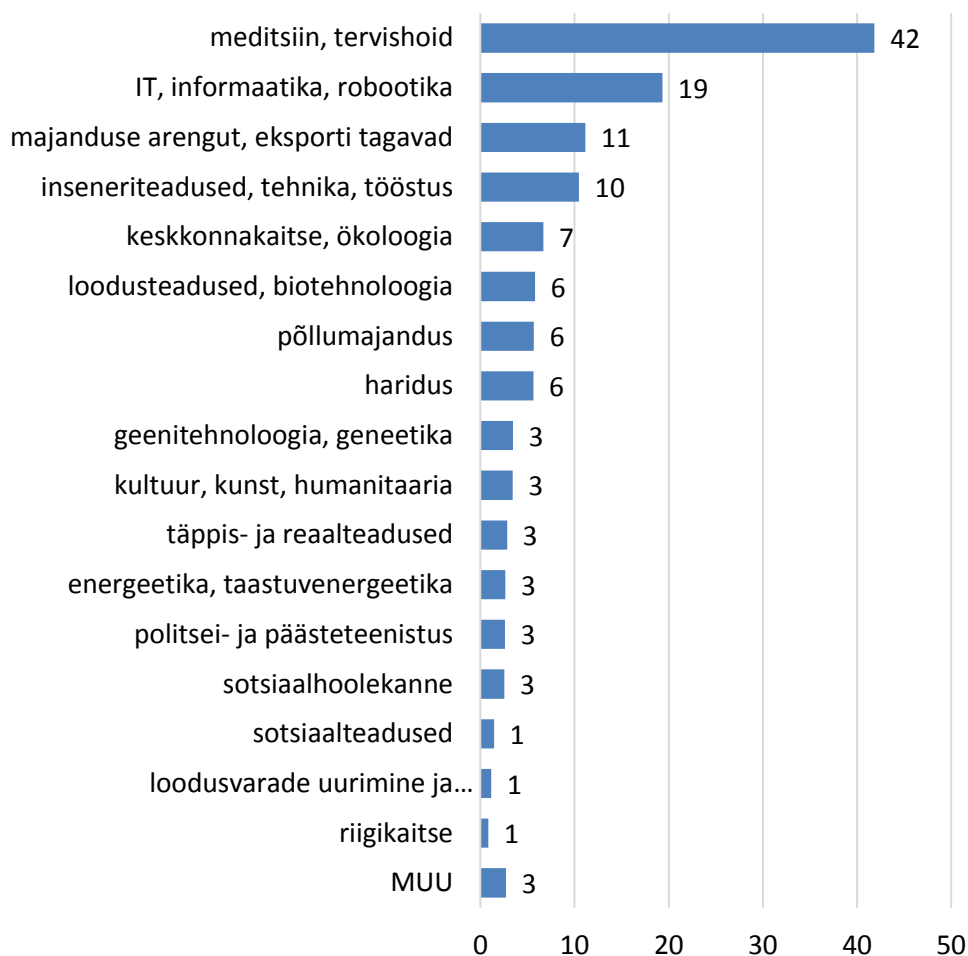
/% vastajatest, N=1007/

Neile vastajaile, kes leidsid, et teadus-arendustegevuse rahastamisel tuleks eelistada riigile olulisemaid valdkondi, esitati lahtine küsimus, milles nad võisid ise määratleda, millised need olulisemad valdkonnad võiksid olla. Ülekaalukalt tõusis esikohale meditsiini ja tervishoiu valdkond.

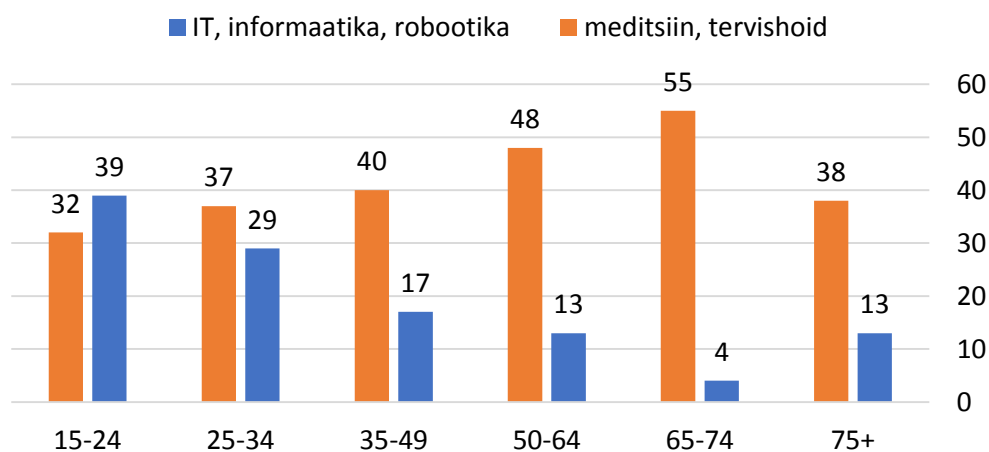
Kahjuks ei ole vastuste põhjal üheselt aru saada, kas peeti silmas selle valdkonna teadus-arendustegevuse finantseerimist või lihtsalt tervishoiu rahastamise suurendamist, mis on juba pikka aega Eesti ühiskonnas üheks olulisemaks valupunktiks. Arvestades, et loetellu kuuluvad ka politsei- ja päästeteenistus ning sotsiaalhoolekanne, võib arvata, et osa vastajaist pidas vastamisel silmas mitte niivõrd teadus-arendustegevuse rahastamist, kuivõrd rahastamist üldse.

Joonis 13 – Mis valdkondi tuleks teadus-arendustegevuse rahastamisel eelistada? /% neist vastajatest, kes toetasid riigile olulisemate valdkondade eelistamist; N=663/

Joonisel 13.1 on ära toodud, milline on kahe olulisema valdkonna osakaal erinevate vanusegruppide vastustes.

Joonis 13.1 – IT, informaatika ja robotika ning meditsiini ja tervishoiu eelisrahastamise toetajate osakaal vanusegruppides /% neist vastajatest, kes toetasid riigile olulisemate valdkondade eelistamist; N=663/

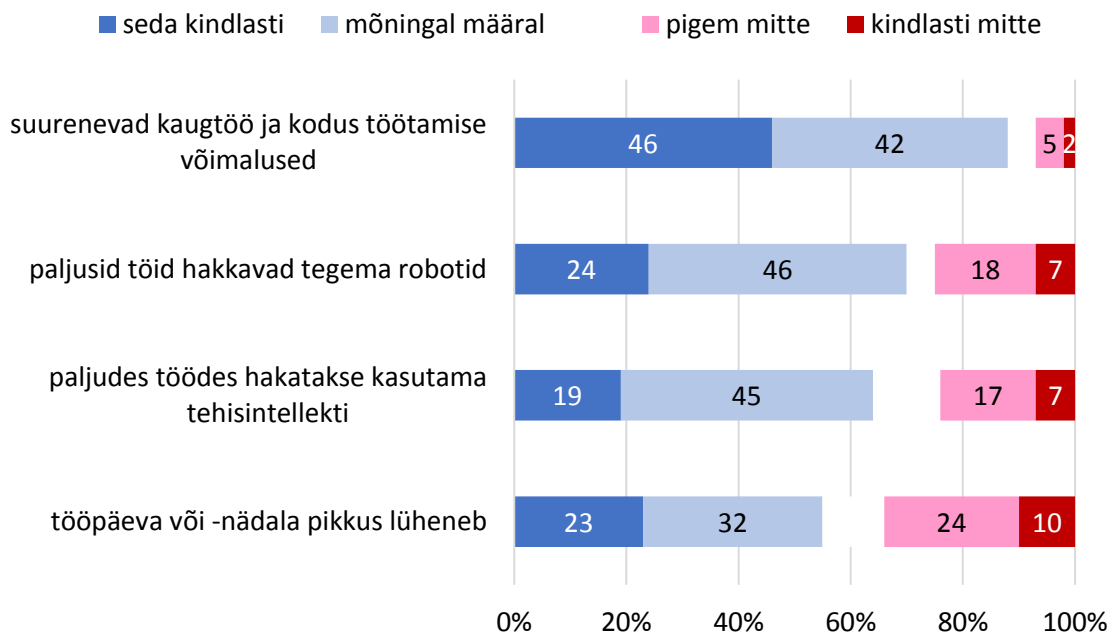
6 Tuleviku töö

6.1 Arusaamad tulevikutöö iseloomust

Viimasel ajal on avalikkuses palju juttu olnud tulevikutöö muutuvast iseloomust, samas puudub selgus, mida selle tulevikutöö all täpselt mõeldakse.

Palusime küsitletutel nii valikvastustega kui ka lahtisele küsimusele vastates määratleda, kuidas nemad tulevikutööd mõistavad.

Joonis 14 – Milline on Teie ettekujutus sellest, mida kujutab endast tuleviku töö? /% vastajatest, N=1007/

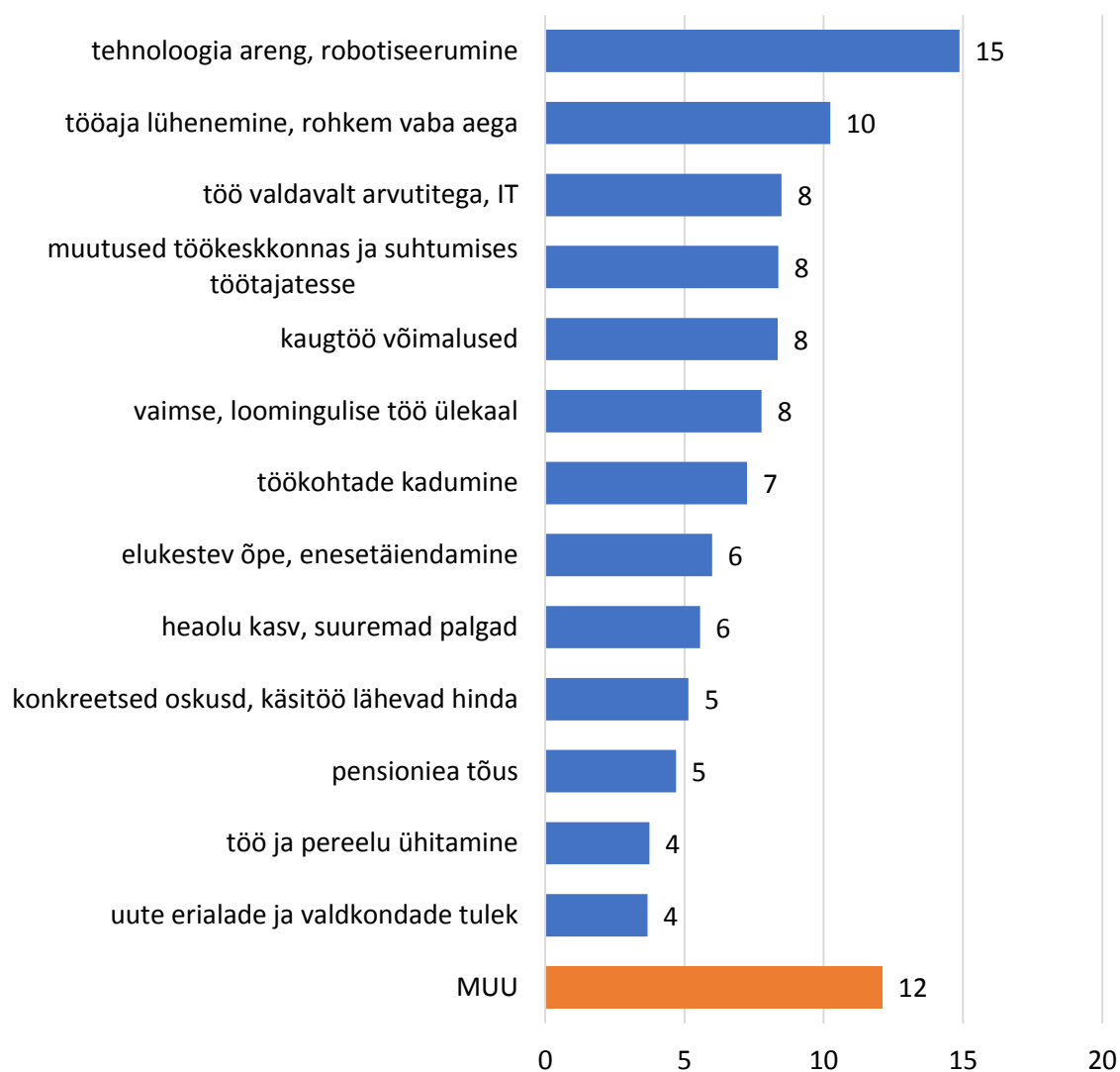

Kõige enam seostatakse tulevikutööga seda, et tööd on võimalik teha distantsilt ning kodukontorist. Selline seiskoht on ootuspäraselt levinud kõrgharidusega vastajate seas (kindlasti või mõningal määral vastab 93%), kuid on selges ülekaalus ka madalama haridustasemega vastajate hulgas.

Üsna laialdaselt seostatakse tulevikutööga ka seda, et paljusid töid hakatakse tegema tehisintellekti ja robotite abil.

Kõige väiksem on usk sellesse, et tulevikutöö toob kaasa lühema tööaja, ehkki ka seda peab kindlasti või mõningal määral tulevikutööd iseloomustavaks üle poole küsitletutest.

Palusime küsitletutel ka ise lahtise vastusena öelda, mida veel nad tuleviku tööga seostavad. Küsimusele anti 102 vastust, mis suuresti kordasid juba etteantud vastusevariantides öeldut. Lisaks tehnoloogia arengule ja robotiseerumisele, arvutite ja infotehnoloogia kasutamisele, tööaja lühenemisele ja kaugtöö võimalustele seostatakse tuleviku tööga siiski ka muutusi töökeskkonnas ja suhtumises töötajatesse, vaimse töö suuremat osakaalu, mis mõistagi nõuab ka pidevat enesetäiendamist (vt. [Joonis 15](#)).

Joonis 15 – Kas on midagi muud, mida Te seostate tuleviku tööga? /N=102/**6.2 Vastaja isiklik suhe tuleviku tööga**

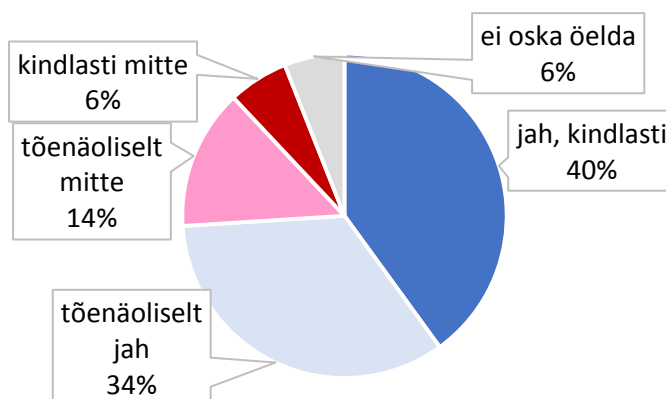
Tundsime küsitluses huvi, kas inimesed arvavad, et nende praegune töö säilib ka 20-30 aasta pärast ning kas nad on viimase kolme aasta jooksul teinud midagi, et olla tulevikus tööturul konkurentsivõimeline.

Üldiselt ollakse oma praeguse töö säilimises kindlad – 40 protsenti töötavatest vastajatest leiab, et sedalaadi töö, mida nad praegu teevad, säilib kindlasti ka 20-30 aasta pärast ning 34 protsenti peavad seda tõenäoliseks (vt. Joonis 16).

Oma praeguse iseloomuga töö säilimises on rohkem kindlad ettevõtjad, juhid ja tippspetsialistid (jah, kindlasti - 47%).

Joonis 16 – Kas niisugune töö, nagu Te teete praegu, säilib 20-30 aasta pärast?

/% töötavatest vastajatest, N=629/

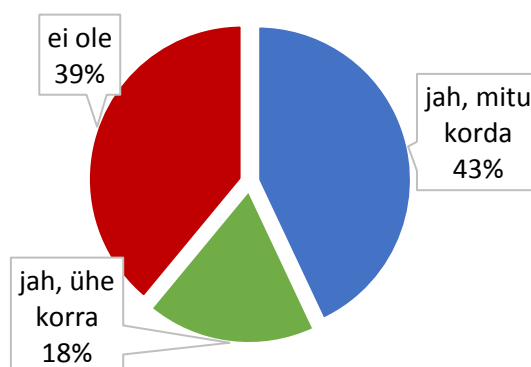
Oma töö säilimises on kindlamad kõrgema haridusega töötajad – kindlasti usub oma praeguse töö säilimist 45% ja tõenäoliselt 34%. Kesk- ja kesk-eriharidusega töötajate puhul on need arvud 38% ja 35% ning keskharidust mitteomavate töötajate puhul 34% ja 32%.

Üle 60 protsendi töötavatest küsitletutest on viimase kolme aasta jooksul oma kvalifikatsiooni tõstnud, osaledes kursustel või omandades muul viisil uusi oskusi. 39 protsenti ei ole seda teinud.

Keskmisest enam on oma kvalifikatsiooni tõstmisele tähelepanu pööranud ettevõtjad, juhid ja tippspetsialistid (mitmel korral 59%) ning keskastme spetsialistid ja ametnikud (46%).

Joonis 17 – Kas Te olete viimase kolme aasta jooksul osalenud kursustel, omandanud uusi oskusi, et olla tööturul konkurentsivõimeline?

/% töötavatest vastajatest, N=629/

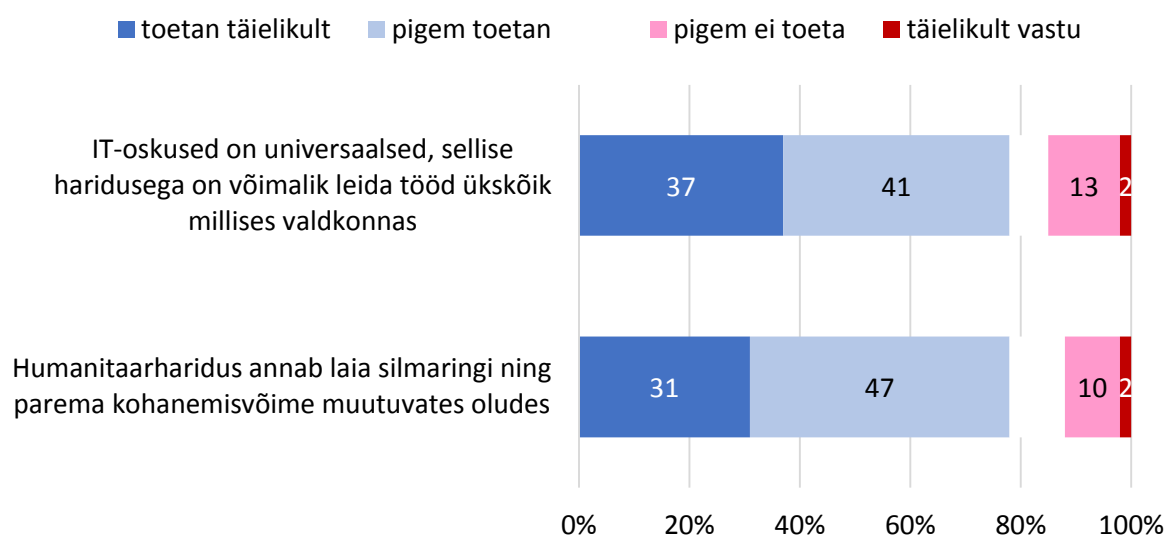
Neist, kes on ennast täiendanud mitu korda, leiab 81%, et nende praegune töö kindlasti või tõenäoliselt säilib. Neist, kes ennast täiendanud ei ole, arvab seda 71 protsenti.

6.3 Kas IT-oskused või humanitaarharidus?

Tihti arutletakse avalikkuses selle üle, kas tuleviku ühiskonna muutuvates oludes on olulisemad IT-alased oskused ja digipädevus või humanitaarharidus.

Küsitluse tulemused näitavad, et avalik arvamus peab sellist vastandamist kunstlikuks: 66 protsenti küsitletutest leiab, et mõlemat liiki haridus tagab muutuvates oludes toimetuleku. 8 protsenti eelistab humanitaarharidusele IT oskusi ning 10 protsenti peab olulisemaks humanitaaralast ettevalmistust.

Joonis 18 – Mil määral Te toetate järgmisi seisukohti? /% vastajatest, N=1007/

7 Hoiakud digipädevuse suhtes

Kaks aastat tagasi viisime läbi põhjalikuma küsitluse Eesti inimeste suhtumisest tehnoloogia arengusse ja uute, digitaalsete teenuste tulekusse. Seekordses küsitluses kordasime mõningaid tookordses küsitluses sisaldunud küsimusi.

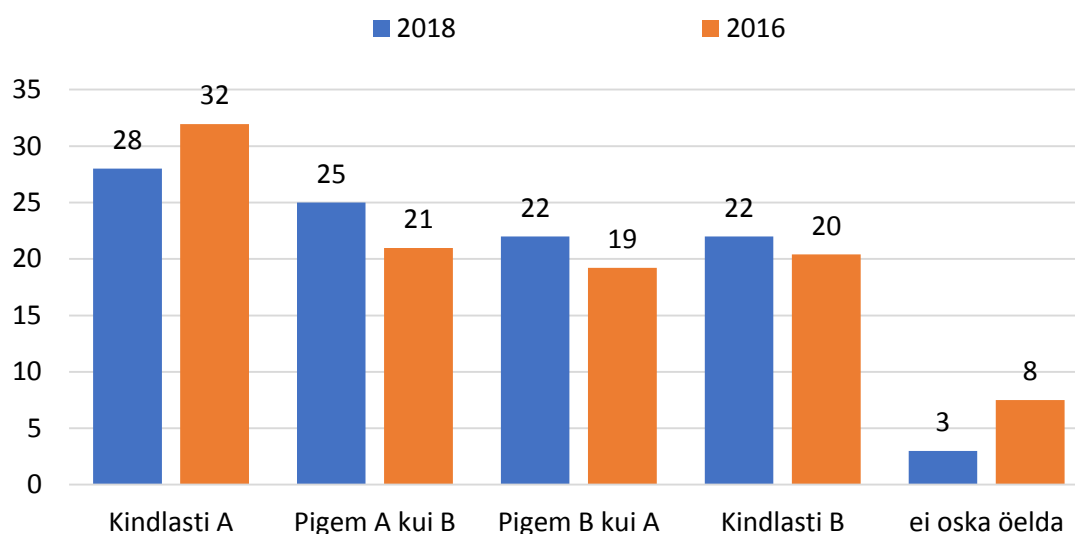
7.1 Baashoiak suhtumises innovatsiooni

Selgitamaks välja, milline on vastaja üldine valmisolek innovatsiooni ja uute tehniliste võimaluste vastuvõtuks, paluti teha valik kahe vastandlikku suhtumist kirjeldava väite vahel.

A: Uute tehniliste võimaluste ja digiteenuste ilmumine röömustab mind, püüan neid tundma õppida ja kasutama hakata

B: uute tehniliste võimaluste ja digiteenuste areng toimub minu jaoks liiga kiiresti, tunnen, et mul napib aega ja oskusi, et uusi digitaalseid teenuseid kasutama hakata

Joonis 19 – Kumb väide iseloomustab Teid paremini? /% vastajatest/

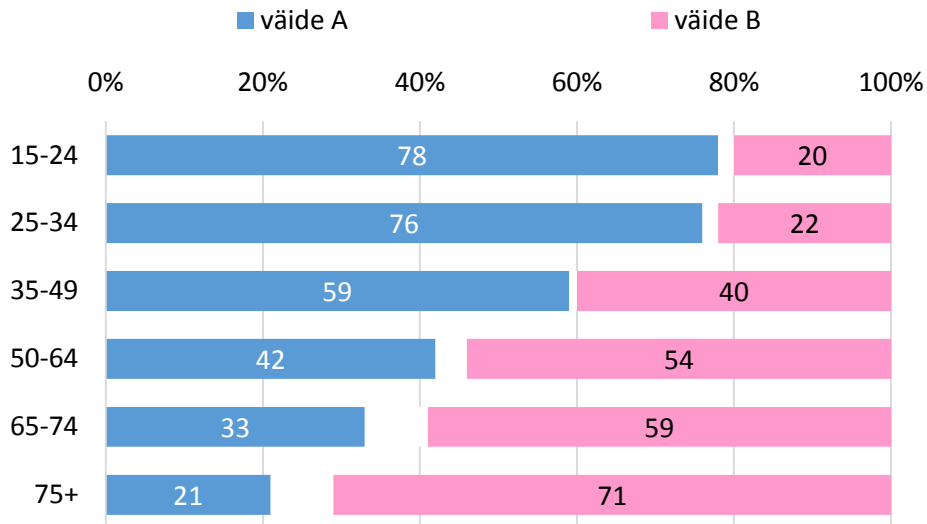

Kahe aasta jooksul on inimeste enesemääratlus nende kahe vastandliku tüübi vahel vähe muutunud, nii tüüpi A kui ka B kuulujate osakaal on sisuliselt samaks jäänud: kindlasti või pigem peab end tüüpi A kuuluvaks 53 protsenti, tüüpi B – 4 protsenti.

Väga selgelt eristub sellele küsimusele antud vastuste puhul vanuseline profiil: mida noorem on vastaja, seda avatumalt ta innovatsiooni ja tehnilisi uuendusi vastu võtab (vt. [Joonis 20](#)).

Joonis 20 – Kumb väide iseloomustab Teid paremini?

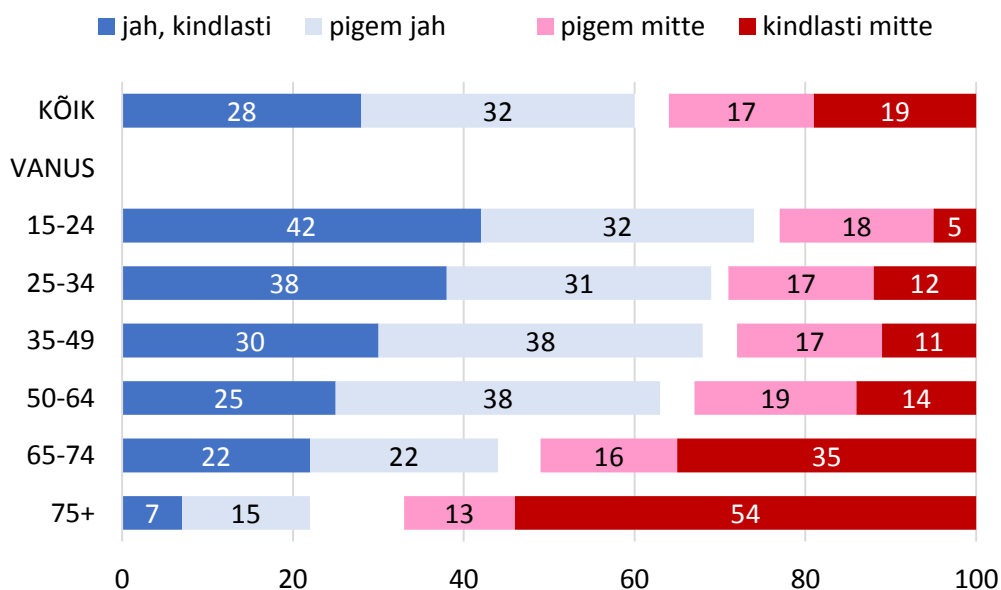
/% vastajatest; vanusegruppide lõikes/

7.2 Huvi täiendõppe vastu

Selleks, et suurendada oma oskusi interneti ja digiteenuste kasutamisel, oleks täiendõppest kindlasti või pigem huvitatud 60 protsenti küsitletutest, 36 protsenti aga pigem või kindlasti mitte.

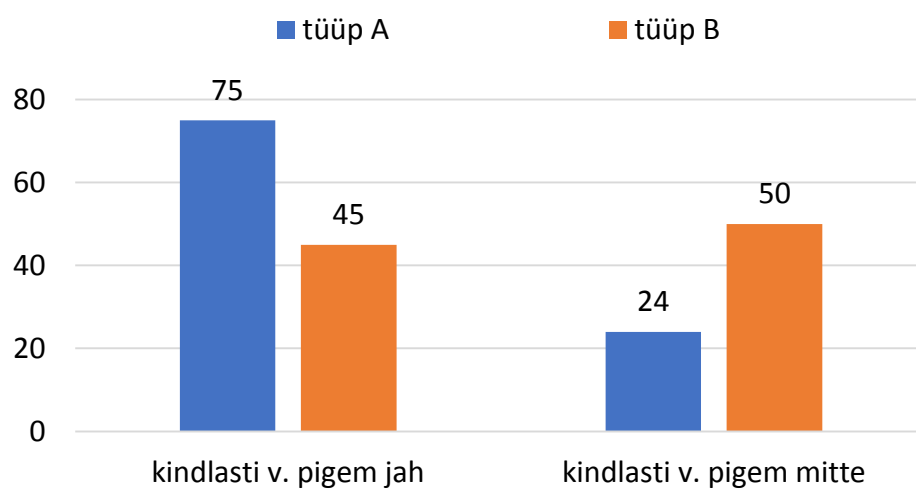
Suurem on huvi sellekohase enesetäiendamise vastu nende hulgas, kes pidasid end tüüpi A kuuluvateks ehk siis nooremate vanusegruppide esindajatel. Seega võib vanemaid vanusegruppe pidada digitaalses mõttes heitunuteks: ehkki nad tunnevad end selles valdkonnas ebakindlalt, ei ole nad valmis läbima ka vastavat koolitust.

Joonis 21 – Kas oleksite huvitatud täiendõppe võimalustest, et suurendada oma oskusi interneti ja digiteenuste kasutamisel? /% vastajatest; vanusegruppide lõikes/

Joonis 22 – Kas oleksite huvitatud täiendõppe võimalustest, et suurendada oma oskusi interneti ja digiteenuste kasutamisel?

/% vastajatest; tüüpe A ja B lõikes/

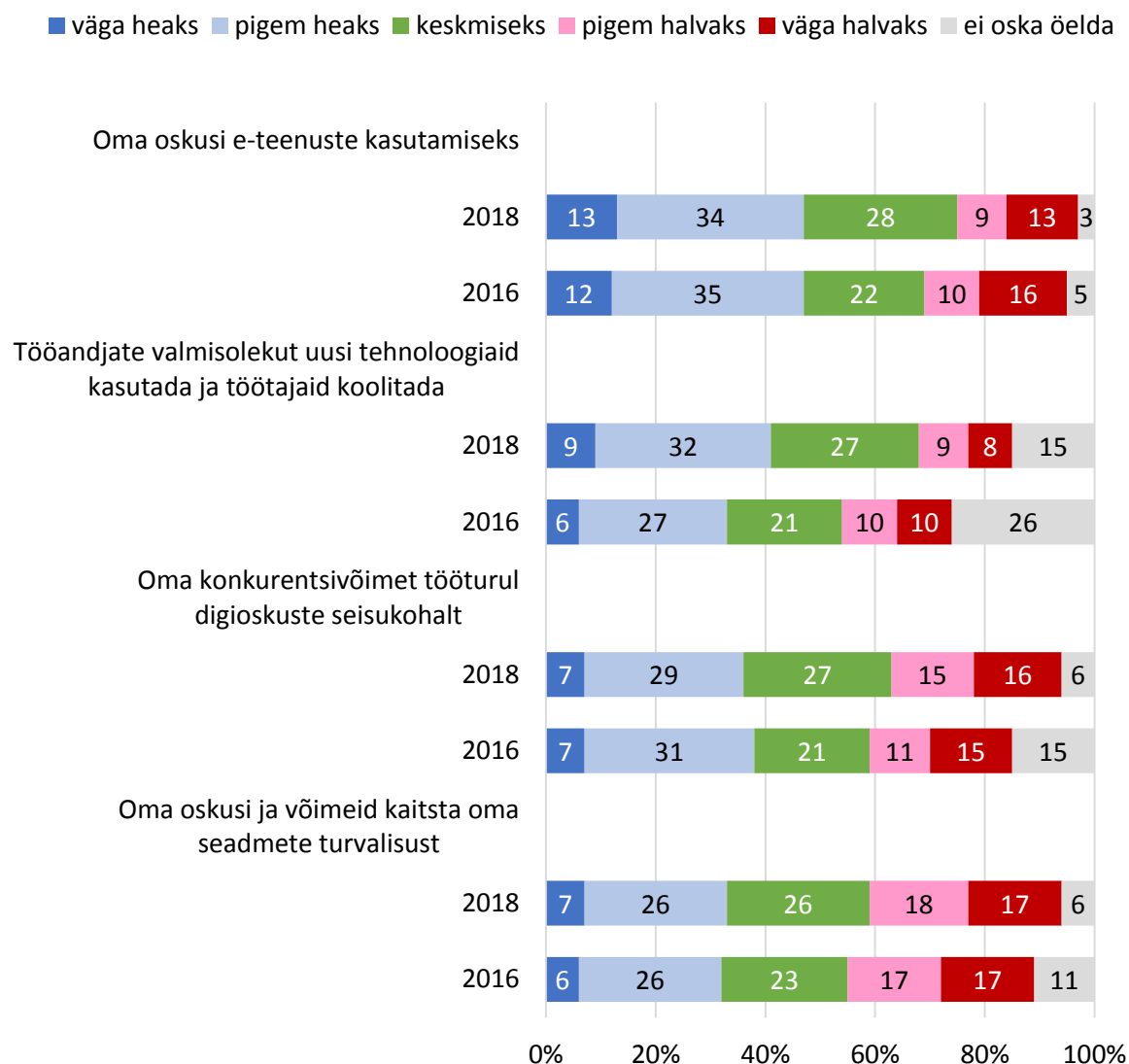

7.3 Hinnangud oskustele ja võimalustele

Võrreldes 2016. aastaga ei ole muutunud ka avaliku arvamuse hinnangud oma digitaalsele pädevusele ja tööandjate rollile uute tehnoloogiate kasutuselevõtul ja töötajate koolitamisel (vt. [Joonis 23](#)).

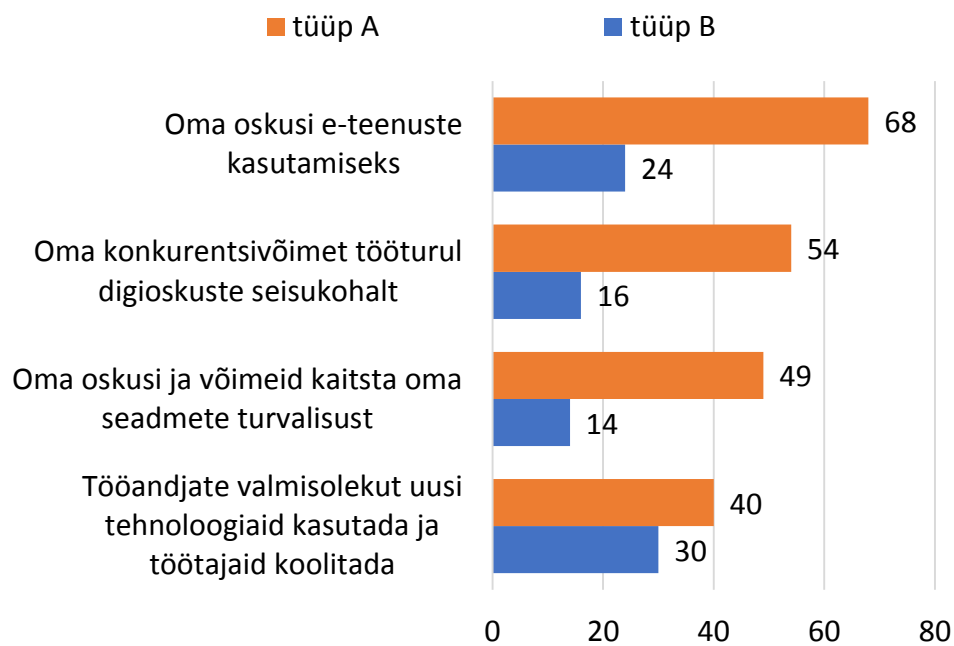
Kõikidele neljale valdkonnale annavad nooremad vastajad positiivsemad hinnanguid kui vanemad vanusegrupid.

Joonis 23 – Kuidas Te hindate alljärgnevat? /% vastajatest; 2016 ja 2018 võrdlus/

Tehnoloogia arengusse ja innovatsiooni positiivsemalt suhtuvad vastajad (tüüp A) hindavad ka oma oskusi ja konkurentsivõimet kõrgemalt kui need, kelles uute tehniliste võimaluste areng pigem stressi tekitab (tüüp B) – vt. [Joonis 24](#).

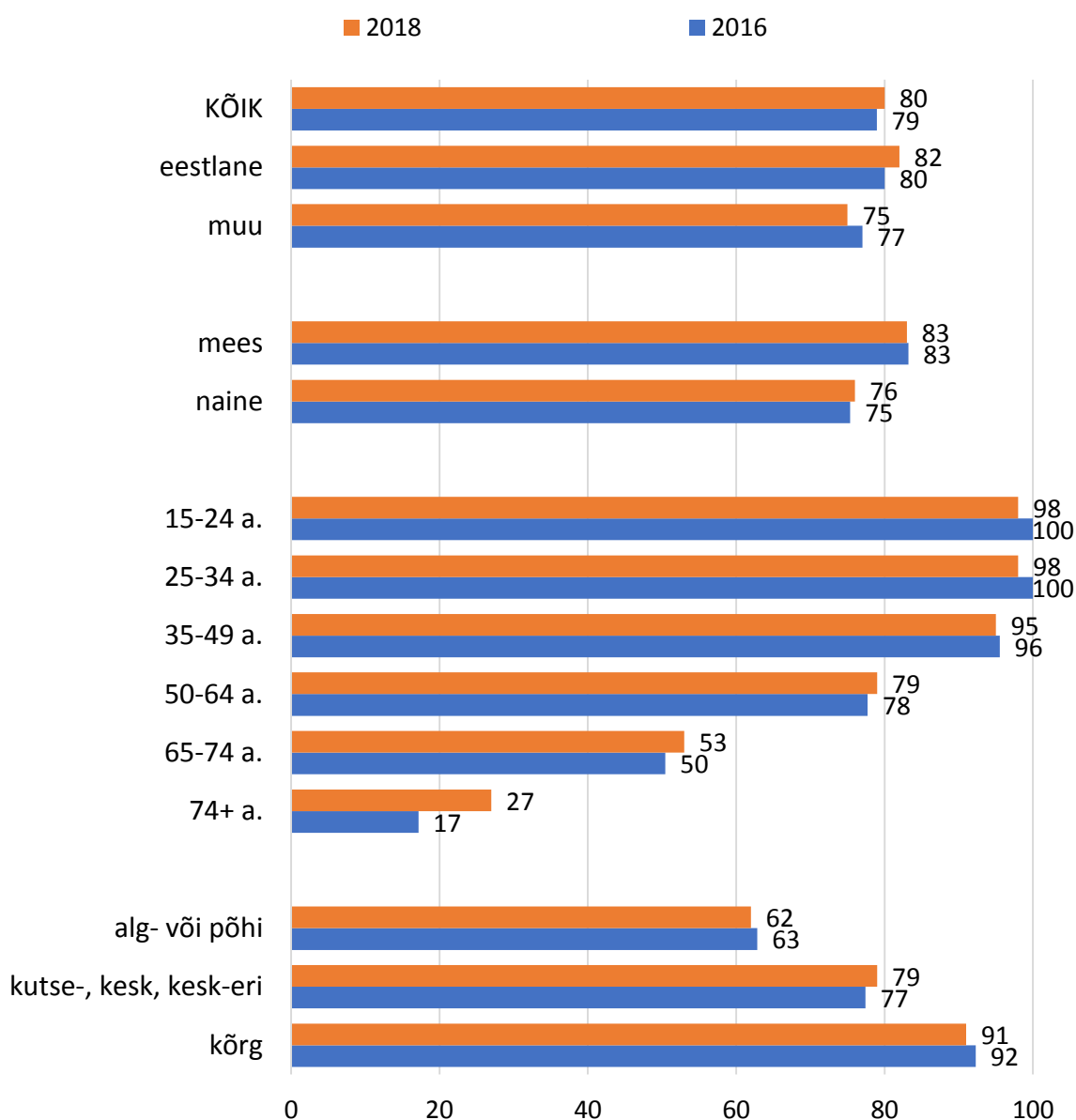
Joonis 24 – Kuidas Te hindate alljärgnevat? /% vastajatest; tüüpide A ja B võrdlus
oskusi väga või pigem heaks pidajate osas/

8 Interneti ja nutiseadmete kasutamine

Küsitletute digipädevust iseloomustavate küsitlustulemuste taustaks on otstarbekas täpsemalt kirjeldada ka küsitluse taustandmetes sisalduvat infot nutiseadmete ja interneti kasutamise kohta erinevates elanikkonna gruppides. Ka neist suhtarvudest torkab eksisteeriv digilõhe meile selgelt silma (vt. [Joonised 25 ja 26](#)):

Joonis 25 – Interneti kasutajate osakaal (% vastajatest, N=1007)

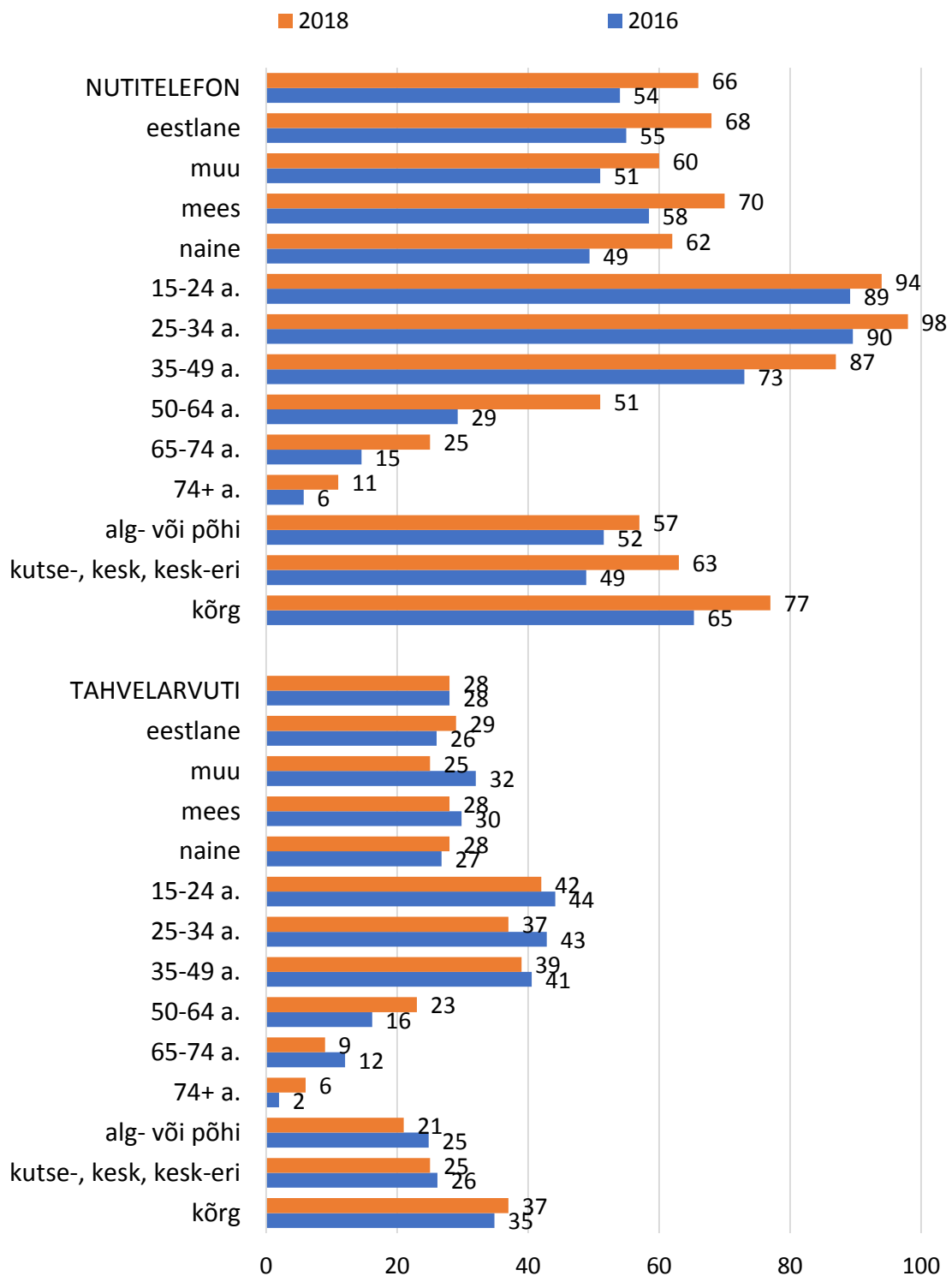

Interneti kasutamise näitajad on püsinud 2016 aasta tasemel, vaid kõige vanemas vanusegrupis (75 aastat ja vanemad) on internetikasutus kasvanud.

Sarnane pilt avaneb ka siis, kui vaatame nutiseadmete kasutamist (Joonis 26).

Joonis 26 – Kas Teie isiklikult kasutate alljärgnevat seadmeid?

(% vastajatest, N=1007)

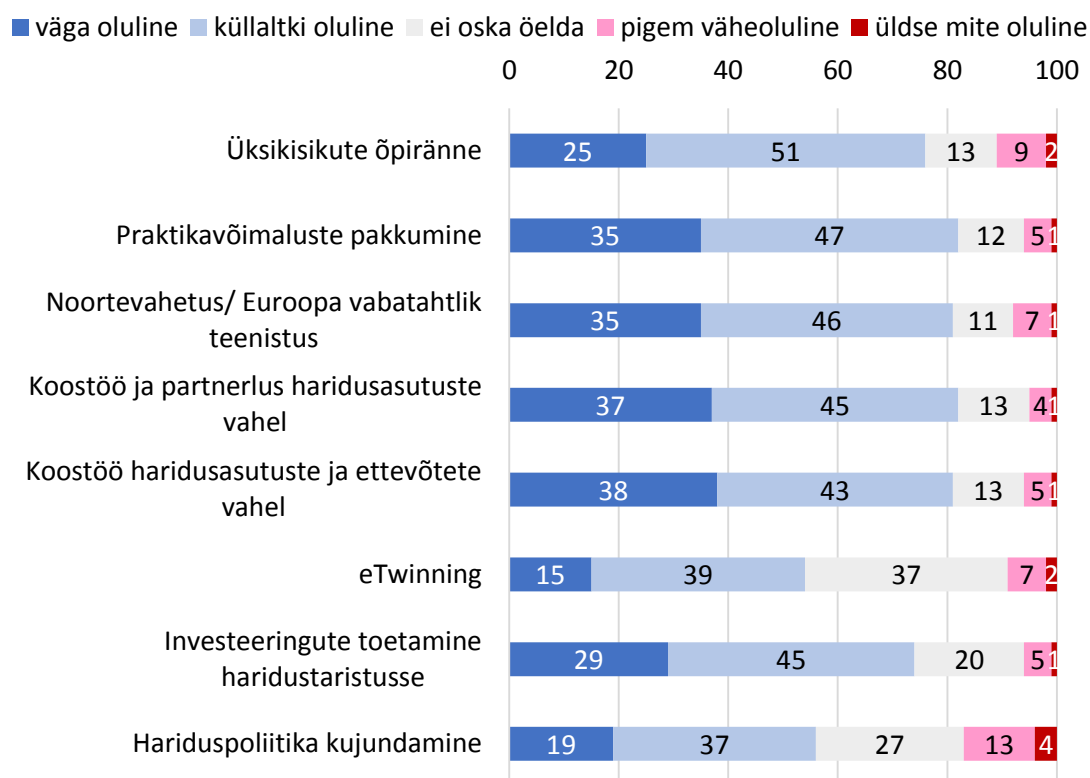

Kui tahvelarvutite kasutamine on püsinud samal tasemel kui kaks aastat tagasi, olles kasvanud vaid vanemaealiste seas ning pigem vähenenud nooremate hulgas, siis nutitelefonid on selle aja jooksul jätkanud oma võidukäiku, jõudes ka üha enamate vanematessse vanusegruppidesse kuulujatani.

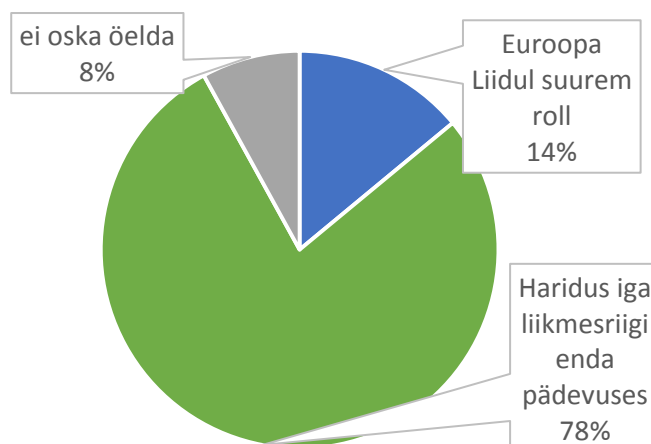
9 Euroopa Liidu roll hariduses

Euroopa Liidu rolli peetakse oluliseks kõikides haridusalastes toetusprogrammides. Ometi leiab 78 protsenti küsitletutest, et haridusküsimused peaks olema iga liikmesriigi enda pädevuses. Euroopa Liidu suuremat rolli liikmesriikide hariduskorralduses peab vajalikuks vaid 14 protsenti küsitletutest.

Joonis 27 – Hinnangud Euroopa Liidu rollile erinevates haridusvaldkondades
(% vastajatest, N=1007)

Joonis 28 – Hinnangud Euroopa Liidu rollile liikmesriikide hariduskorralduses
(% vastajatest, N=1007)

LISAD

1 Lisa 1 – Vastuste tabeljaotused /Excelis/